Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...етэмнай 1921 оной ...ябрин 21-һээ гарана. | № 131 (15754) | 1981 оной июниин 7, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

АЖАХЫЕ КОМПЛЕКСНООР ХҮГЖӨӨХЭ ХЭРЭГТЭ СОВЕДҮҮДЭЙ ҮҮРГЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

В. САГАНОВ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ

уряад оронойmnай ажал-
бүхы совет арадта ад-
КПСС-эй түүхэтэ XXVI
эдын табиһан зорилго-
дые бэелүүлхын түлөө
эршэ хүсэтэйгөөр ажал-
байна. Эдэ зорилгонуу-
бэелүүлгэ хадаа арадай
татдуудай нютагай Сове-
эй эдэбхитэй ажал ябуул-
ехээр дулдыдаха бай-
СССР-эй Конституци, со-
болон автономито рес-
ликануудай Конституцинуу-
баталан абаһантай даша-
дуулан, эдэнэй ажал
гада олон һонирхолтой
хэрэгэй шэнэ шата эхил-
байна. «Нютагай ажахын,
зонние хангалгын асуу-
нуудта анхаралаа һулад-
лангүйгөөр тэдэнэр эконо-
еска болон социальна
олтые комплексноор хан-
хэрэгтэ хубитаяа ехээр
уна, — гэжэ партиин
съезд дээрэ нүхэр
И. Брежнев хэлэһэн бай-
— Соведүүд харьяата га-
дээрэхи предприятинууд
лон организацинуудайнгаа
мзрине улам эдэбхи-
эр залан хүтэлбэрилжэ,
ха байдаг болоо. Энэм-
нүхэд, тон шухала гээ-
КПСС-эй Центральна Ко-
нютагай Соведүүдэй
шэглэлтэй ажал ябуул-
бүхы талаарнь һайшаан
эһэн».

циально - экономическа
далнуудые комплексноор
эхэ хэрэгые хангалга
ороной, мүн тэрэнэй
бүхэнэй экономикын
бодото эрхэ бай-
үндэһэлдэг гээшэ.
промышленна пред-
гүй, барилгын органи-
гүй, транспорт, хэлхээ
гүй, колхоз болон сов-
һургуулинууд, худал-
наймаанай болон меди-
эмхи зургаан ба ор-
цигүй ямар нэгэ район
али городой байхагүйнь
Элдэб министерст-
болон албан зургаа-
мэдэлтэй иимэ орёо,
һалбаритай ажахынуу-
хүтэлбэрилхэ гээшэ бэ-
эрэг бэшэ. Имагтал үр-
рхэ ба этигэмжэ түлөө-
нэй нютагай Соведүүд
ние хангажа шадаха

ошье хүн Соедүүдһээ
һайнаар улад зоной
нуудые мэдэхэ аргагүй,
йнгаа арга боломжо-
онсо шэнжэнүүдые
дээрэнь хараада аба-
хүгжэлтын саашанхи ха-
түсэбүүдые сэгнэжэ ша-
байна ха юм.

ото демократическа
шанартайгаар ойлгог-
централизм... гансал
онсо илгаануудые
харин нютагай үүсхэ-
нютагай эдэбхие, нии-
зорилго тээшэ дабшал-
харгы замуудаи, арга
үдай ба хэрэгсэлнүүдэй
янзын байлгые бүрин
эр, һаад түбэг ушаруу-
хүгжөөхэ арга олго-
хые хараална» гэжэ В. И. Ленин Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ бэшээ һэн.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй һаяхан баталан абаһан «Ажахын байгуулалтада арадай депутадуудай Соведүүдэй дүүргэдэг үүргые саашадань дээшэлүүлхэ тухай» тогтоол нютагай Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдхэхэ ба захиргаанай органуудай ажал ябуулгые эдэбхижүүлхэ, һалбаринуудай экономикые ба нютаг нютагай аша туһын хэрэгүүдые дүүрэнээр хүтэлбэрилэн ниилүүлхэ талаар шэнэ арга боломжонуудые олгобо.

Бүхы предприятинууд болон организацинууд тогтоогдоһон гуримтай зохилдуулан, ондоо албан зургаануудай мэдэлдэ байбашье, нютагай түсэблэлгын органуудта түсэбүүдэйнгээ проектнүүдэй гол тоонуудые, баталагдаһан түсэбүүдээ үгэхэ уялгатай. Эдэ түсэбүүдэйнь үндэһөөр районой, городой, республикын экономическа ба социальна хүгжэлтын комплексно түсэб зохёон табигдаха ёһотой гээшэ. Гэхэтэй хамта түсэбтэ оруулагдаха саашанхи хубилалтанууд мүн лэ нютагай Соведүүдтэй зүбшэгдэн табигдаха ёһотой.

Тогтоол соо хараалагдаһан эдэ болон бусад хэмжээнүүд Соведүүдэй этигэмжэтэ түлөөлэлгые, хинаха үүргые нилээд үргэдхэнэ, ажахын болон социально-соёлой байгуулалтын асуудалнуудые шиидхэхэ талаар хуули зэргшамайнь үндэһэ һуурие бэхижүүлнэ. Нютагай Совет бүхэн, сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдшье, тэдэнэй гүйсэдхэхэ органууд олгогдоһон эдэ эрхэнүүдээ дүүрэнээр хэрэглэхэ ёһотой.

Нютагай олон Соведүүд районуудай, городуудай, һуурин тосхонуудай комплексно хүгжэлтые хангалгада ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. Жэшээлхэдэ, Кабанскын районой харьяата газар дээрэ байдаг бүхы предприятинууд, организацинууд ба эмхи зургаануудай ажал ябуулгые нэгэдхэһэн комплексно территориальна түсэб зохёогдонхой. Республика соо эгээн залуу город — Северобайкальскын барилгын ба бусад организацинуудай хүдэлмэрие эндэхи тородской Совет һайжаруулжа байнхай. Хурамхаанай, Хонхолын, Кировскэ сельскэ, Шанагын сомоной Соведүүд, Каменска поселково болон сельскэ бусад хэдэ хэдэн Соведүүд харьяата газар дээрэхи предприятинууд болон эмхи зургаануудай ажал ябуулгые һайнаар залан хүтэлбэрилнэ.

Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдком республикынгаа ниислэл хотын барилгануудые комплексноор бэелүүлхэ талаар бага бэшэ дүршэлтэй болонхой. Гэр байрануудые, худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой, коммунальна, соёлой болон ажаһуудалай шухала объектнүүдые барилгада мүнгэ зөөри нэгэдхэн ашаглаха хэрэгые эмхидхэнэ.

Нютагай болон ниитэ гүрэнэй аша туһын хэрэгүүдые хараада абан, Соведүүдэй мэдэлэй газар дээрэ байгаали хамгаалха, илангаяа Байгал далайн оршон тойронхи байгаалиин баялигые зүбөөр ашаглаха, сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые бариха талаар хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ.

Зүгөөр экономическа болон социальна хүгжэлтын элдэб асуудалнуудые комплексноор шиидхэлгэ мүнөө дээрэ республикын нютагай Совет бүхэнэй ажал ябуулгын гол шэглэл, заншал болоогүй байһаар. Жэшээ болгон, гэр байрануудые социально-соёлой, һуудал байдалай объектнүүдые болбосон түхэлтэй болгохо асуудал абая. Олохон һууринуудта, хүдэлмэришэнэй тосхонуудта барилгын хүдэлмэри хүн бүхэнэй дура зоргоор эрхилэгдэнэ. Нэгэ газарһаа дулаа үгэхэ түхеэрэлгэнүүдтэй, канализацитай, водопроводтой, сэсэрлигтэй, ногоруулагдаһан квартал гү, али микрорайонуудай орондо хоорондоо таһаранги, жэжэхэн, эхирнүүд мэтэ бэе бэедээ адли гэрнүүд бодхоогдоно. Һайн клуб бариха хүдэлмэри ахирхан улаан булангаар хизаарлагдана. Ажахы бүхэн өөрын хүүгэдэй саадтай, өөрын столовотой байхын түлөө оролдобошье, бүхы микрорайоной, һуурин гү, али тосхоной архитектурна ниитэ түхэлые, хүн зоной эрилтэдэ тааруу зохид байха талые хараада абангүй, тэдэнээ юрэ контородоо дүтэ барихые оролдоно.

Албан зургаануудай тала хаража, таһаранги байхаяа орхижо, нэгэдэмэл түсэбөөр барилга хэжэ болохо ха юм. Һуурин тосхонуудай, городуудай нютагай Соведүүд одоол эндэ эдэбхи үүсхэлээ гаргажа, залан хүтэлбэрилхэ үүргэеэ дүүргэхэ ёһотой. Гэбэшье нютагай Соведүүдэй олонхинь мүнөө дээрэ эдэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ өөрынгөө газар дээрэ дүүрэн эрхэтэй эзэн байхын орондо миин лэ хажуу тээһээ ажаглан харагша байһан зандаа. Бабушкин хотын городской Совет болон хэдэ хэдэн поселково ба сельскэ Соведүүд барилга хэхэ генеральна түсэбгүй байһаар. Гусиноозёрскын городской Совет гэр байранууд болон бусад барилга хэхын тула мүнгэ зөөри хамжаанда оруулха хэрэгые һулаар эрхилнэ.

Барилгын хэдэ хэдэн организацинуудта материальна бааза байгуулха асуудал шиидхэлгэдэ албан зургаанай тала баримталха ушар үзэгдэнэ. Республикымнай хүдөөгэй олонхи районуудта барилгашад имагтал өөрын продукци гаргаха цехтэй, бетонно холисо бэлдэдэг узелтай, үлбэр ядуу мастерскойнуудтай болохые оролдоно. Энэнь экономическа талаараа ашаг олзогүй гэжэ мэдээжэ: тэдэ барилгадань үлүү ехэ газар эзэлэгдэнэ, түхеэрэлгэ болон объектнүүдые бодхоолгодо мүнгэн ехээр гаргашалагдана, тэдэнь олонхи ушарта ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгдэнэгүй. «Мүүшье һаа, өөрын лэ!» гэжэ зарим хүтэлбэрилэгшэд бодомжолдог ха.

Зарим предприятинууд болон эмхи зургаанууд өөрын багахан автоажахытай байха, элдэб албан зургаануудай гэр байрануудые нютагай Соведүүдэй мэдэлдэ үгэхэһөө арсадаг, хамжаанай үндэһөөр хүдөө ажахын хамһабарина томо ажахынуудые бии болгохые оролдодоггүй ушар энээнһээ уламжалдаг гээшэ.

Тодорхойлон хэлэбэл, комплексно аргаар шиидхэгдэхэ асуудалнууд үсөөн бэшэ. Эдэ асуудалнуудые гансал республиканска тус тус органууд бэшэ мүн үргэн эрхэ, этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдтэй арадай депутадуудай нютагай Соведүүд, тэдэнэй гүйсэдхэхэ комитедүүд шиидхэхэ уялгатай юм. Научна организацинууд холын хараата түсэбүүдые табихадань, эдэбхитэйгээр хабаадажа, нютагай Соведтэ һайнаар туһалха ёһотой.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан баталан абтаһан «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо хараалагдаһан, республикымнай бүхы ажалшадай ойрын арбан жэл соо дүүргэхэ программые бэелүүлгэдэ нютагай Соведүүдэй хүсэлэл оролдолго, гол анхарал хандуулагдаха ёһотой. Энэ шухала документ дотор промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэрие саашадань хүгжөөхэ, түлишын ба энергетическэ баазые, барилгын индустрие хүгжөөхэ ба үргэдхэхэ, гэр байрын болон социально-соёлой барилгануудай эршые улам шангадхаха, хангалгын бүхы һалбаринуудай саашанхи хүгжэлтэ түйлаха талаар шэнэ ехэ хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байна.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

МҮНӨӨДЭР—МЕЛИОРАТОРАЙ ҮДЭР

БИ-ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ-НАМДА

ДЭМБЭРЭЛТЭЙ ҺАЙХАН АЖАЛ

Газар дайдые үрэ жэмэстэ сэсэрлигээр шэмэглэел гэжэ суута Мичурин урялдаг һэн. Үнэхөөрөө хоохон тала, элһэн губи байһан газарые үрэжэлтэй һайн болгожо, уһалжа, тэндэ алтан шара шэниисэ долгилуулха гү, али үрэ жэмэстэ саад, овощ ургуулха, үгышье һаа, номин хүхэ ногоогоор, сэсэг набшаар бүрхөөхэ гээшэ дэмбэрэлтэй һайхан ажал ха юм даа.

Тиимэһээ мелиораторнуудые — газар дайдые гоёон шэмэглэдэг шэдитэд гэжэ нэрлэдэгынь ехэшье буруу бэшэ.

Би өөрөө 1956 онһоо хойшо совхоздоо механизатораар хүдэлөө хүм. Һүүлэй долоон жэлдэ сабшалан һайжаруулгын звеное даажа байнаб. Богонёор хэлэхэдэ, ажал хэжэ эхилһэн сагһаа хойшо газартай хуби заяагаа холбоһон хүн болоноб.

Түрүүн Үдэ голой хойто эрье зүбшаһан газар даажа абахадамни, эндэ эхэнхидээ болдог зууха, жэжэ бургааһа ургашаһан, заримандань хэдэн жэлдэ уһан дүтэшье хүрөөгүй хуурай сагаан добо байһан юм. Совхозой дирекцитэй, мэргэжэлтэдтэй газарыень хуу шэнжэлээд, «Бурводстрой» трестын ПМК-гай техникэ асаржа, сабшалангай эхин дээрэ уһа гаргаха ехэ хаалта барюулжа, дамба бодхоолгожо, саашань уһанай ябаха 11 километр утатай гол ханааб татуулжа эхилээбди. Мүн өөһэдынгөө техникээр сабшалангай болдог зууха, бургааһыень отолжо, тэгшэлжэ, хоёр-гурбан жэлдэ айхабтар ехэ хүдэлмэри хээбди.

Тиигэжэ 1974 оной хабар түрүүшынхеэ Үдэ голой нэгэ һалаагай уһые хаагаад, шэнэ хаһаабаар урадхуулжа, бүхы газар дээгүүрээ хэбтэйтэр гаргаа һэмди. Зарим тээгүүрээ сабшалан хахад метр гүнзэгы уһанда хушагдаа бэлэй. Уһанайнь доошоо һайса шэнгэһэн, хүрьһэнэйнь дэбтэһэн хойно үлүү уһыень Үдэ гол руу һөөргэнь оруулаабди. Ходо хубхигар сагаан байдаг эндэхи газар тэрэ жэлдэ одоол садатараа ундалжа, зуниинь үргэлжэ хүжэ ногоон хүнжэлөөр хушагдаба. Тиихэдэл хүн оролдоо һаа, газарые үрэжэлтэй баян болгожо, байгаалиин, сагай уларилай ямаршье бэрхэшээлые дабажа шадаха байна гэжэ этигээ бэлэйб.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо Үдэ голой сабшалан ямаршье жэлдэ лиманна аргаар найдамтай уһалагдадаг болоо. Мүнөө эндэ үтэг шэбхэ тарааха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха, хүрьһэнэй дээгүүрхие борнойлжо, диск шэрэжэ зөөлэрүүлхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри жэл бүри хэгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар түрүүшээр эндэхи 217 гектар газарай га бүхэнһөөнь миил 7—8 центнер үбһэ абадаг һаа, тэрэнээ жэл бүри дээшэлүүлэн, үнгэрэгшэ арбадахи табан жэлдэ сабшалангай гектар бүриһөө 14—15 центнер үбһэ абаха түсэбөө ходо 20—25 центнертэ хүргэжэ байгаабди. Һүүлэй хоёр жэлдэ ехэ ган гасуур байгаашье һаань, гектарай 25—29 центнер үбһэ алгадгүй абанабди. Мүнөө эндэмнай хабартаа мүртэй хура бороо ороогүй, добо газарай үшөө сагаан байхада, харин манай сабшалан үргэлжэ ногоон хүнжэлөөр хушагданхай нэмжыжэ байдаг. Мелиоративна хүдэлмэриин аша үрэ энэл ха юм даа.

Бидэ сабшалангаа үшөө үргэдхэхэ, бүри һайнаар уһалагдадаг болгохо, заримандань олон жэлэй ногоо тариха талаар жэл бүри ехэ хүдэлмэри хэнэбди. Үдын голой сабшалан түрүүн 217 гектар байһан һаа, мүнөө тэрэмнай 300 гектарта хүргэгдөө. Байгша онһоо хойшо звеномнай томодхогдожо, отделениингээ бүхы сабшалангые түхэрезн жэлдэ харууһалха, һайжаруулха бэеэ дааһан бригада болгогдобо. Манда 3 луговод, 5 механизатор хүдэлнэ. Бүхы хэрэгтэй техникэ үгтэнхэй. Звенодомнай үнинэй бэрхэ луговодууд Бато-Цырен Доржиев, Гуро Очиров, Бальжинима Чимитов гэгшэд ажаллана. Тиимэ хэдэ механизаторнууд Гунда Цынгуев, Найдан Дабаев, Владимир Хабитуев гэгшэд энэ ажалда баһал хэдэн жэлдэ хүдэлжэ байһан хүнүүд.

Отделениингээ бүхы адууһа малые үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаха тон харюусалгатай ажал манда даалгагдаа гэжэ бидэ гүйсэд ойлгонобди. Үбһэ һайнаар ургуулжа абаалһаамнай, мяхан, һүн, ноохон ехээр абтаха, эдэ продукнууд гүрэндэ элбэгээр худалдагдаха байна бшуу. Нёдондо манай звенооһоо гадна, Ааланай отделениин Гуробазар Дашабалдановай даадаг звено үбһэ ногооной һайн ургаса хуряагаа һэн. Үбһэнэй элбэг байһанай ашаар лэ энэ жэлэй үбэлжэлгын үедэ урда жэлэйхидэ орходоо 100 тугал олоор абтаа, эхэ хонидые харууһалдаг 6 бригадын табанинь зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга түлжүүлээ. Эрхим хонишод К. М. Танганов — 120, Н-Х. Батожапова — 115 хурьга зуун эхэ хонин бүриһөө абанхай. Совхоз гүрэндэ мяха худалдаха гурбан кварталай түсэб дүүргээ.

Хамтын хэрэгэй түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдожо, урдахи түсэб, даабаряа эрхимээр дүүргэжэ байдаг хүнүүд мүнөө сагта алишье талаараа хүндэтэй, өөрөөшье баян дэлгэр байдалтай һуудаг гээшэ ааб даа. Би гуша шахуу жэлдэ механизатораар хүдэлнэб гэжэ хэлээ һэм. Салин хүлһэн һайн. Өөртөө «Жигули» түхэлэй автомашина худалдажа абанхайб. Нүхэртэеэ нёдондо Москва, Ереван, Ташкент хотонуудаар амаралтынгаа үедэ аяншалжа ерээ һэмди. Минии табан эгэшэ, дүүнэр хуу совхоздоо хүдэлнэ. Баян дэлгэр ажаһуудаг. Булта һайн шэнэ гэр байратайнууд.

Ажабайдалнай жэл үнгэрхэ бүри баян дэлгэр, болбосон һайн болоно. Энэ табан жэлдэшье баһал ехэ һайн һайхан хубилалтанууд болохо гэжэ гүйсэд этигэнэбди. Тэрэнэй түлөө хүдэлнэбди, тэрэнэй түлөө түрэл парти, правительствамнай үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргана.

Г. БУЛАТОВ,
Хоринии совхозой сабшалан һайжаруулха звеное даагша.

Хүрбын ОПХ-гай коллектив (Загарай) жэл бүри 340 гектар тарялан, 880 гаран гектар сабшалан, 154 гектар һайжаруулагдаһан бэлшээри уһалууриин системэһээ, бүлүүр станцинуудаар уһалдаг. Нёдондо хэды ган гасуур байбашье, сабшалангайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 24 центнер үбһэ хуряажа абаһан байна. Эндэ түрүү луговодууд олон. Тэдэнэрэй тоодо Николай Петрович Белых (зураг дээрэ) ороно.

Тэрэ байгша ондо «Фрегат» агрегадаараа тарялангаа гурбадахяа уһалжа байна. Тиигэжэ хартаабхын, кукурузын баян ургаса абаха зорилготой. Эрхим луговодой хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһаниинь лабтай.

А. БОРИСОВАЙ фото.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Манай орон дотор газар шанаржуулан һайжаруулха хүдэлмэри айхабтар үргэн дэлисэтэйгээр хэгдэнэ. Һалбарие хүгжөөхэ шэнэ шатын эхин болоһон шиидхэбэринүүдые баталан абаһан КПСС-эй ЦК-гай майн (1966 он) Пленумһээ хойшо үнгэрһэн 15 жэл соо шанаржуулан һайжаруулагдаһан газарай талмай хоёр дахин үргэдхэгдэжэ, мүнөө 30 миллион гектарһаа дээшэ болоо. Ажахынуудай газар тарялангай 10 процентые эзэлбэшье, энэ талмай ургамалнуудай продукциин 34 процентые үгэдэг байна.

Мелиораторай үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан июниин 5-да Москвада болохо. СССР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министр Н. Ф. Васильевай хэһэн элидхэл дотор иимэ баримтанууд дурдагдаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. С. Горбачев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, З. Н. Нуриев, СССР-эй министрнүүд, КПСС-эй ЦК-гай, министерствэнүүд болон албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл президиумдэ һуугаа.

Энэ табан жэлдэ абаһан түсэбүүд болон уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула мелиораторнууд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ юм гэжэ суглаанда хабаадагшад парти болон правительствые найдуулба.

(ТАСС).

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

ШАХАРДУУ БАЙДАЛЫЕ ҺУЛАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй ба Улаан Хахад һарын бүлгэмүүдэй холбооной июниин 5-да Москвада дүүрэһэн бүхэсоюзна IX съездын делегадууд уласхоорондын байдалай шахардуу шанга болоһонтой, сэрэг дайнай аюулай үргэдэһэнтэй дашарамдуулан, һанаата боложо байһанаа мэдүүлбэ.

Уласхоорондын политикада бүтэмжэтэй һайн хөөрэлдөө хэхэ эрилтэ табигдана гэжэ Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмүүдэй лигидэ, Улаан Хэрээһэнэй уласхоорондын комитедтэ, һайн һанаата бүхы хүнүүдтэ съездын хандаһан хандалга дотор тэмдэглэгдэнэ.

«Дэлхэйн врачнууд ядерна дайн сарахын түлөө тэмсэнэ» гэһэн уласхоорондын нэгэдэхи конференциин тобшололнуудые дэмжэхыень, ядерна буу зэбсэг хэрэглэлгын хойшолонгуудай хүн түрэлтэндэ ямар ехэ уршаг түбэгтэй байха тухай үнэн зүбые олоной дунда дэлгэрүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень съездын делегадууд һайн һанаата бүхы хүнүүдые уряалба.

Съездын хүдэлмэриин түгэсхэлэй үдэр холбооной хүтэлбэрилхы зургаануудые һунгаһан байна. В. А. Балтийский СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй ба Улаан Хахад һарын бүлгэмүүдэй холбооной гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшээр дахинаа һунгагдаа.

(ТАСС).

АРАДУУДАЙ ЛЕНИНСКЭ ХАНИ БАРИСААН

Грузиин ССР-эй ба Грузиин Коммунис партиин байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололдо хабаадахаяа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй 1981 оной майн 21—24-дэ Тбилиси хотодо ерэһэн тухай документнүүдэй, материалнуудай суглуулбари хэблэгдэн гараба.

Баярай суглаан дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ, тэрэндэ хабаадагшадай хэлэһэн үгэнүүд, амаршалганууд, бусад материалнууд энэ суглуулбарида оруулагдаһан байна.

Политиздат тус суглуулбарине хэблэн гаргаа.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭД Д. М. ВАСИЛЬЕВТА, Ю. Е. ЧИСТЯКОВТО «БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН ГАБЬЯАТА МЕХАНИЗАТОР» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүдөө ажахын талаар габьяатай байһанайнь түлөө иимэ хүнүүдтэ **«Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын габьяата механизатор»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Васильев Дмитрий Максимовичта — «Бурятводстрой» управлениин Хэжэнгын нүүдэл оньһожоруулагдамал колонныы бульдозерист.

Чистяков Юрий Ефимовичтэ —«Бурятводстрой» управлениин Ивалгын нүүдэл оньһожоруулагдамал колонныы экскаваторай машинист.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июниин 3.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаһанайнь түлөө, Мелиораторай үдэртэй дашарамдуулан, иимэ хүнүүдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Астафьева Нина Александровнае—«Востоксибгипроводхоз» институдай Буряадай отделениин проектнүүдэй ахамад инженер.

Васильченко Владимир Алексеевичые—«Бурятпромжилводстрой» трестын ахамад инженер.

Гомбоев Наван Пурбуевичые—Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхозой луговодуудай звеное даагша.

Калашников Николай Михайловичые—«Бурятводстрой» управлениин Мухар-Шэбэрэй нүүдэл оньһожоруулагдамал колонныы бульдозерой машинист.

Молчанов Анатолий Николаевичые — «Бурятводстрой» управлениин Хурамхаанай нүүдэл оньһожоруулагдамал колонныы жолоошон.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июниин 3.

ШУБУУ ҮСХЭБЭРИЛГЫН ИНДУСТРИ

ной шубуу үсхэбэрил-
ахынуудай хахад ша-
биданъ нэбтэрүүлэгдэ-
лянуудые клеткэ соо
алдаг арга онол үй-
иин талмайе үргэдхэн-
убуунай мяха хоёр
ехээр абаха арга ол-
айна.

халиг үүлтэрэй шу-
үсхэбэрилгын нөөсэнүү-
тэнөөр хэрэглэлгэ энэ
жэлдэ һалбарие хүг-
ын гол шэнжэ болоно,
СССР-эй шубуу үс-
лэг һалбариин на-
И. Бахтин ТАСС-
респондентдэ хөөрэбэ.
һара хүрэхэгүй саг
килограмм хүрэтэр
таталаг мяхалиг
дальбарааннуу-
нүүдые үсхэбэрилхэ
урдаа табинабли.
үнгэрһэн жэлдэ оро-
ахынууд жэлдээ 80
һоо дээшэ бройлер
огатай шубуунай бай-
ашаглалгада оруул-
на.

алиг үүлтэрэй шубуу-
хэбэрилдэг предприя-
е оньһон техникээр
һэлбэхэ гээшэ
шухала арга нүхэсэл мүн. Мүнөөнэй шубуунай фабриканууд өөрсэ шухаг оньһон түхеэрэлгэтэй предприятинууд болоно. Ороной ямаршье нютагта: аайма халуун Дунда Азиһаа хүйтэн шэмэрүүн Сибирь хүрэтэр мяха үйлэдбэрилхэ адли тэгшэ арга боломжотой байна. Дальбараануудай шэгнүүрээ сүүдхэдээ хори гаран граммаар нэмээдэг Красноярай хизаарай Березовско, Свердловско областиин Красноуральска, Сахалинай областиин Первомайска, Киргизэй Аламединскэ болон бусад шубуунай фабрикануудай коллективүүдэй хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд энээние элирхэйлэн гэршэлнэ.

Бройлерно предприятинуудтахи ажал хэрэгые оньһожоруулгын хэмжээн мал ажал дээрэ эгээл үндэр ехэ байна. Тиигээшье һаань, мэргэжэлтэд элэнние шэнэдхэн һэльбэлгэдэ ехэ хубитаяа оруулна: мүнөөнэй түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүд тодхоглон табигдана үйлэдбэриин түрүү технологи нэбтэрүүлэгдэнэ.

Шэнэ үүлтэрэй шубуудай дальбарааануудые түргөөр дэгжээлгэһээ мяхалиг үүлтэрэй шубуу үсхэбэрилгын ашаг үрэ дулдыдана. Мүнөө ороной селекционно-генетическэ 12 түб шэнэ үүлтэрэй шубуудые бии болгоно. Элдэб витаминууд болон микроэлементнүүдые хэрэглэхээр хараалһан тэжээлэй эрдэм ухаанда үндэһэлһэн рацион зохёогдоно. Жэшээнь, шубуунай фабрикануудые витаминта тэжээлээр хангаха эрилтэнүүд мүнөөдөө хахад хубяар хангагдана бшуу. Рационой шэмые һайжаруулхын тула шубуу үсхэбэрилдэг ажахынууд өөһэдынгөө арга нөөсэнүүдые хэрэглэнэ. Тиигэжэ үнгэрһэн жэлдэ үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдые болбосоруулан буйлуулһанай ашаар белогтой хуурай тэжээл ехээр абаһан байна.

Продукциин шанарые дээшэлүүлгэ шубуудай шэгнүүрые ехэдхэхэ арга олгоно. Энэ талаар үшөө ехэ юумэн хэрэгтэй. Манай предприятинуудта түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүд, ябталалгын материалнууд үшөөл дуталдана. Дүтэрхы министерствэнүүд элэнние үйлэдбэрилэн гаргаха хэрэгые яаха аргагүй улаанаар бэелүүлнэ.

Шубуу үсхэбэрилгын һалбариин ажахынууд шубуунай мяха үйлэдбэрилгые дээшэлүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Гэбэшье хубиин хамһабариин ажахынууд энэ талаар горитой үүргэ дүүргэхэ юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ шубуунай мяха үйлэдбэрилгэ хоёр дахин сэхдүүлэгдээ. Шубуунай олонхи фабрикануудай коллективүүд хүн зоной бууса шадараа шубуу үсхэбэрилгые хүгжөөхэдэнь ехэ туһа хүргэнэ. Энэ жэлдэ тэдэ тахлагай, индюгэй, нугаһанай, галуунай дальбарааннуудые хүн зондо ниилээд ехээр худалдахые хараална.

Шубуунай мяха үйлэдбэрилгые жэгдэ һайнаар табижа, табан жэлэй һүүл багта жэлдээ 2 миллион тонно иимэ мяха абаад, эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулхын тула шубуу үсхэбэрилдэг һалбариин предприятинууд бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэнэ.

А. ДЗЮБЛО,
ТАСС-ай корр.

Москва.

МҮНӨӨДЭР—МЕЛИОРАТОРАЙ ҮДЭР

МЕЛИОРАЦИИН ЭРШЭ, АШАГ ҮРЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭЕ

ХҮСЭЕЭ ХОЁР ДАХИН НЭМЭЭХЭЭР...

ӨӨРЫНГӨӨ заншалта болоһон һайндэрые—Мелиораторай үдэрые энэ жэлдэ республикымнай табан мянган мелиораторнуудай коллектив, бүхы совет арадтала хамта, КПСС-эй XXVI съездээр баталагдаһан арбан нэгэдэхи табан жэлэй программаар зэбсэгжэнхэй угтаба гээшэ. Тэрэшэлэн «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые комплексноор хүгжөөхэ тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, мүн энэ асуудалаар баталан абаһан РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тусхай тогтоол бидэндэ сэхэ хабаатай.

Съездын материалнуудые, бусад документнүүдые зүбшэн хэлсэхэ үедөө манай мелиораторнууд гансахан энэ жэлэй бэшэ, мүн бүхы табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэхэ байһанаа мэдүүлээ, коллектив бүхэн тодорхой социалис уялгануудые бэедээ даажа абаһан байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ республикын мелиораторнуудай хэхэ хүдэлмэри урдахи табан жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ болоно. Хэрбээ арбадахи табан жэлдэ уһанай ажахын барилгануудта, мелиоративна организацинуудай үйлэдбэриин бааза хүгжөөлгэдэ 81 миллион түхэриг гаргашалагдаһан байгаа һаа, энэ табан жэлдэ тэрэ 160 миллион түхэригтэ хүргэгдэхөөр тогтоогдонхой. Тиихэдэ барилгын подразделенинүүд нэмэхэгүй байна. Энэ ушарта барилгын организацинуудтай Сэлэнгын, Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай, Түнхэнэй, Хяагтын районуудта мелиоративна хүдэлмэриин хэмжээн урдынхиһаа 2,5—3 дахин дээшэлүүлэгдэхэ гээшэ. Энэмнай бэлэн хэрэг бэшэ, партиин райкомуудай, райгүйсэдкомуудай, колхоз болон совхозуудай зүгһөө дэмжэлгэ, туһаламжа хэрэгтэй болохо байна.

Түнхэнэй райондо Хойморой намаг хатаалга-уһалалгын системэ 1982 онһоо баригдажа захалха юм. Энэ хэрэгтэ 8 миллион гаран түхэриг һомологдонхой. Хойто жэлдэнь Кабанскын хатаалга-уһалалгын системэнүүд газар ашаглалгын комплексно барилгануудтайгаар бүтээгдэжэ эхилхэ. Энээндэ 30 миллион түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана. 1984 ондо 20 миллион түхэригэй үнэ сэнтэй Хурамхаанай хатаалга-уһалалгын системэ түхеэрэгдэжэ орохо байна. Удаадахи жэлдэнь 10 миллион түхэригэй сэнтэй сөөрэм Үдэ гол дээрэ тогтоогдожо захалха ушартай.

Хэрбээ урдахи табан жэлдэ 12,8 мянган гектарые шэнээр уһалагдадаг болгоо һаа, шэнэ табан жэлдэ тэрэ 30 мянган гектарта хүргэгдэхэ юм. 15 мянган гектарые ундалуулдаг хуушан системэнүүд шэнэдхэн заһабарилагдаха байна. Газар доороһоо уһа гаргаха үрэмдэмэл худагууд олоор бүтээгдэхэ. Нуга сабшалан үндэһөөрнь һайжаруулха хүдэлмэри 120 мянган гектарта хэгдэхэ түсэбтэй.

Эдэ бүгэдые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула мелиораторнууд түрүүшын жэлһээ оролдосотой һайнаар, эдэбхи хэшээлтэйгээр ажаллаха болоно. Энэ жэлэй түрүүшын кварталда подрядна хүдэлмэриин түсэб дүүргэгдэһэн байбал, табан һарын дүнгөөр уһанай ажахын барилганууд даабариһаа 400 мянган түхэригөөр гээгдэжэ ябана. Тиимэһээ энэ июнь һарада гээгдэлээ үсадхажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые заабол дүүргэхэ шухала.

Бидэ мелиораторнуудта шэнэ табан жэлэй онсо өөрсэ илгаань үшөө юун бэ гэхэдэ, өөһэдымнай барилга 1,5 дахин ехэ болгогдохоор хараалагданхай. Энэ үедэ түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй завод үргэдхэгдэжэ, жэлдэ 20 мянган кубометр продукци гаргадаг байбал, тэрэнь 70 мянган кубометртэ хүргэгдэхэ байна. Жэлдэ 210 километр ута түмэр-бетон хоолойнуудые гаргаха, мелиоративна хүндэ техникэ заһабарилха заводуудай болон бусад барилганууд хэгдэжэ захалха юм. Жэшээнь, 100 мянга гаран дүрбэлжэн метрын хэмжээнэй байрын гэрнүүд бүтээгдэхэ, тэрэнэй 27 мянган дүрбэлжэн метрынь энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха байна. Байрын гэрнүүдые бариха хүдэлмэри урдахи табан жэлдэшье урагшатайгаар ябуулагдаа. Түсэбэй ёһоор 72 мянган дүрбэлжэн метрэй гэрнүүд баригдаха аад, тэрэ 88,6 мянганда хүргэгдөө һэн. Энээнэй ашаар манайда ажалладаг 5 мянган бүлэнэрэй хахадынь тоонойи (246 бүлэ) үнгэрһэн табан жэлэй туршада гэр байра абаһан байна. Энэ табан жэлдэ гэр байра барилга бүри үргэнөөр ябуулжа, хүдэлмэришэдэйнгөө бүхы үхибүүдые саадта байлгаха аргатай болохобди. Мүн магазинууд, столовонууд олоор баригдаха, хамһабариин ажахынуудай тоо олошорхо жэшээтэй. Энэмнай мелиоративна хүдэлмэриин түсэбэй дүүргэлтэдэ һайнаар нүлөөлхэ гэжэ һанагдана.

ПАРТИИН XXVI съезд дээрэ хэһэн элидхэл дотороо Леонид Ильич Брежнев хүдөө ажахыда гаргашалагдаһан мүнгэ зөөриин ашаг үрэ үгэлгые дээшэлүүлхэ, газараа, илангаяа мелиораци хэгдэхэһэнээ зүбөөр ашаглаха, үтэгжүүлгэ, тэжээлээ ашагтайгаар хэрэглэхэ, бүхы ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитой анхарал хандуулһан байха юм. Бидэ мелиораторнууд жэл бүхэндэ ехэ мүнгэ зөөри гаргашалжа байхадаа мүн лэ тэрэнһээ ямар үрэ гаранаб гэжэ харюусаха ёһотойбди. Энэ талаар бидэндэ эрилтэ ехээр табигдадагшье байна.

Һүүлэй ган гасуур жэлнүүдтэ мелиоративна хүдэлмэри аша туһа ехэтэйгээ харуулаа, тэрэнние саашадань үргэдхэхэ шухала байһаниинь ойлгогдоо гээшэ. Һайжаруулагдаһан, уһалагдадаг болоһон газараа зүбөөр хэрэглэжэ шадаһан ажахынууд өөһэдынгөө тэнсэлээр тулалдажа гараһан байна. Иимэ жэшээнүүд район бүхэндэ бии.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада уһалагдадаг газарта таригдаһан олон жэлэй ногоонной гектар бүриһөө жэлдэ дунда зэргээр 20,7 центнер үбһэ хуряажа абаһан байна. Тиин уһалагдадаггүй газарай гектар бүриһөө 7,1 центнер үбһэн абтаа һэн. Тэрэшэлэн уһалагдадаг сабшалан дээрэһээ хуурай газарайхиһаа гурба дахинһаа үлүү ургаса хуряагдаһан байха юм. Тиигэбэшье уһалагдадаг газарай ашаг үрэ үшөөл бага байна. Гектар бүриһөө жэлдээ 30—40 центнер үбһэ абадаг луговодууд, 22—25 центнер хурладаг ажахынууд республика доторнай олошоронхой. Элэнэрэйл хэмжээндэ нииитээрээ хүрэхэ гэжэ оролдохо болонобди.

Республикын бүхы сабшалангай миил 5 процентнь уһалагдадаг, харин тэндэһээ нёдондо бүхыдөө абтаһан үбһэнэй 64 процентнь хуряагдаа, 110 мянган тонно сенаж дарагдаа гэхэ гү, али бүхы сенажай 86 процентнь болоо. Иихэдээ ехэнхи ургаса уһалагдадаг газар дээрэһээ абтаһан болоно.

Зарим районуудта уһалагдадаг газар дээрэһээ абтаһан продукциин хэмжээн бүри дээгүүр. Жэшээнь, нёдондо Баргажанай районд уһалагдадаг газар дээрэһээ бүхы ороойю таряанайнь 25 процент, хартаабхын 97 процент, корнеплодууд бүхыдөө, олон жэлэй ногоонуудай 68 процентнь, кукурузын 80 процент, овощ бүхыдөө тэндэһээ абтаһан жэшээтэй. Мүн Загарайн, Хяагтын, Сэлэнгын, Хэжэнгын, Улаан-Үдын, Зэдын районуудта уһалагдадаг газарһаа абтадаг продукциинь нилээд ехэ хуби эзэлнэ.

Тиихэдэ зарим ажахынууд газараа мелиорациин хүсөөр һайжаруулһанай ашаар лэ үйлэдбэрээ урагшатайгаар хүгжөөжэ байнхай. Улаан-Үдын районой «Авангард» колхоз 1974 он хүрэтэр уһалагдадаг газаргүй байхадаа, жэлдэ 1800—2000 центнер үбһэ абадаг һэн. Харин 1974—1980 онуудта 354 гектар сабшалан уһалагдадаг болгогдоһон, бүхы сабшалан дээрээ культуртехническэ хүдэлмэри ябуулагдадаг, ногоонуудай үрэһэн таригдадаг болоһоной ашаар мүнөө 8 мянган центнертэ хүргэгдөө гэхэ гү, али урдынхиһаа дүрбэ дахин дээшэлһэн байна.

Мүн иимэрхүү амжалта Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхоздо туйлагдана. Иимэ жэшээнүүд бусадшье районуудта үзэгдэнэ.

Партиин областной комитедэй, республикын Министрнүүдэй Соведэй оролдожо, хүдөөгэй партийна, советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табиһанай ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ уһа голнуудай дундараашье һаа, газар оло дахин уһалагдадаг болоожо байнхай. Хэрбээ юһэдэхи табан жэлдэ газар 1,4 дахин уһалагдаһан байбал, арбадахи табан жэлдэ тэрэ 2,5 дахинда хүргэгдөө. Гадна һүүлэй жэлнүүдтэ бүлүүр 400 шэнэ станци абтажа, бүхыдөө 800 болоһон байна.

Шэнэ табан жэлдэ бүлүүр станцинуудаар 30 мянган гектар хуурай газар нэмэжэ ундалуулха зорилго КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй абаһан тогтоол дотор табигданхай. Ондоогоор хэлэбэл, бүлүүр станцинуудаар жэл бүхэндэ 6 мянган гектар ехэ уһалдаг болохо байнабди. Табан жэлэй эсэстэ бүлүүр станцинуудаар уһалагдадаг хуурай газарай хэмжээн 90 мянган гектарта хүргэгдэхэ юм. Тиихэдээ бараг һайн ургаса абахын тула адагынь гурба удаа уhалха эрилтэ табигдана. Мүнөө дээрээ бүлүүр станцяар хоёр-гурба дахин тон бага газар ундалуулагдана. Жэшээнь, нёдондо нэгэ удаа 59,5 мянган гектар уһалагдаһан байбал, хоёрдохёо — 14,8 мянган гектар, гурбадахиа — 8 мянгаад гектар ундалуулагдаһан байха юм. Зүгөөр гурба дахин уһалагдаһан газарһаа гурба дахин ехэ ургаса хуряагдадаг байна бшуу.

Байгша ондо бүлүүр станцинууд Баргажанай, Яруунын, Сэлэнгын, Улаан-Үдын районуудта хангалтагүйгөөр ашаглагдажа байна. Июниин 1-нэй байдалаар бүлүүр станцинуудаар 45 мянган гектар уһалагдаа тоотой. 800 бүлүүр станциин хүсөөр эды шэнээн газар ундалуулха гээшэ угаа бага ха юм даа. Нигээд ургамалнуудай ургажа байха үедэ бүлүүр станцинуудаа олоор хүдэлгэхэ шухала.

Үшөө ямар дутагдалнууд ушарнаб гэхэдэ, уһалагдадаг газарта бүхы үтэгжүүлгэнүүдэй миил 30 процентнь хэрэглэгдэнэ.

Саашадаа уһа голнуудтаа гамтайгаар хандаха, тэндэ хаалта боолтонуудые, сөөрэмүүдые түхеэрхэ зорилгонууд табигдана. Мүнөө үедэ Хэжэнгэ, Халюута голнууд дээрэ ехэ сөөрэмүүдые бариха проект зохёогдожо байна. Мүн Үдэ, Худан, Бүхэн, Химнэ голнууд дээрэ сөөрэмүүдые тогтоохо проектнууд удаадахи жэлнүүдтэ табигдахаар хараалагдана.

Мелиорациин талаар табигдаһан ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула кадрнуудые һурган бэлдэхэ хэрэгтэй. «Бурятцелинстрой» трестын СПТУ бидэндэ жэлдээ 420 хүниие һургажа үгэдэг болохо юм. Манай өөрымнай һуралсалай комбинат жэлдэ 250—300 хүдэлмэришэдые һурган бэлдэнэ. Мүн тэндэ жэлдээ 200-гаад механизаторнууд болон бусад мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг байна. Гадна Омскын хүдөө ажахын институдта инженер-гидротехнигэй мэргэжэл олгохоор 20 хүниие өөһэдынгөө стипендиат болгожо жэл бүри эльгээхэ аргатайбди.

Манай предприятинуудта дүршэл шадабари ехэтэй, ажалша бэрхэ хүнүүд олон. Тэдэнэрэй тоодо Ивалгын ПМК-гай экскаваторай машинист И. А. Дорофеев, Хурамхаанай ПМК-гай бригадир М. Т. Соболев, бульдозерой машинист Х. Д. Будаев, Мухар-Шэбэрэй ПМК-гай ветеран, республикын габьята механизатор, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Н. П. Калашников, Зэдын ПМК-гай бульдозерой машинист Г. В. Прохоров, Заречный ПМК-гай машинист А. С. Будрин болон бусад һара бүхэндэ түсэбтэ даабаряа 115—120 процент дүүргэнэ, гурбан ондоо мэргэжэлтэй зон.

Тэрэшэлэн Улаан-Үдын ПМК-гай жолоошон-үрэмдэгшэ В. Т. Емельянов, Заречный ПМК-гай бригадир, барилгашан В. В. Ацупа Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оло дахин эрхимлэжэ гараһан, 10-дахи табан жэлэй түсэб 3,5 жэлдэ бэелүүлээд, энэ жэлэй даабари холо үлүүлэн дүүргэжэ байнхай. Үдын СПМК-гай электромонтажник А. Г. Молчанов, Тулунжын ПМК-гай бригадир С. Ж. Сугадаев болон бусад бүгэдэндэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Мелиораторай үдэртэй дашарамдуулан, республикынгаа бүхы мелиораторнуудые (хүдэлмэришэдые, албан хаагшадые, механизаторнуудые, уһанай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдые) һайндэрөөр амаршалжа, бүгэдэндэ ажалай ехэ амжалтануудые, элүүр энхые, зол жаргал хүсэе.

Л. САНЕЕВ,
Буряадай АССР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министр.

МЕЛИОРАЦИИН АШААР ГАЗАР ҺАЙЖАРУУЛГЫЕ СААШАДАНЬ ХҮГЖӨӨЛГЫЕ ХАНГАХА. ГҮРЭНЭЙ КАПИТАЛЬНА ҺОМОЛОЛГЫН ХҮСӨӨР 3,4—3,6 МИЛЛИОН ГЕКТАРЫЕ УҺАЛАГДАДАГ БОЛГОХО, НАМАГҺАА ХАТААГДАҺАН 3,7—3,9 МИЛЛИОН ГЕКТАР ГАЗАР АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛХА, СҮЛ ЭЛЬЭН, ЭЛЬЭЛИГ БА ХАДА УУЛАТА РАЙОНУУДАЙ 26—28 МИЛЛИОН ГЕКТАР БЭЛШЭЭРИИЕ УҺАЛУУРИТАЙ БОЛГОХО.

(«1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» гэһэн КПСС-эй XXVI съездын тогтоолһоо).

Уһалуурине оньһожоруулха бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлгын «Радуга» нэгэдэл уһалагдадаг газар ажалай түрүү технологи болон техническэ аргануудые бэлдэхэ гол эмхи мүн болоно.

Һүүлэй үедэ үндэр бүтээсэтэй автомат түхеэрэлгэнүүд байгуулагдаа, уһалуури оньһожоруулагдана. Тэдэнэй нэгэн хадаа «Кубань гэжэ уһалууриин машина болоно. Энэ машина урда хэрэглэгдэдэг машинануудта орходоо 2,5 — 3 дахин үндэр бүтээсэтэй.

Эрдэмтэд «Ока», «Радуга», «Каравелла» гэхэ мэтэ шэнэ машинануудые мүнөө бэлдэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: туршалгын полигон дээрэ:
ТАСС-ай фотохроника.

ТОО, БАРИМТАНУУД

× **Арбадахи табан жэлдэ мелиорациин ба уһанай ажахын министерствын подрядна организацинуудай хүсөөр 119 миллион түхэригэй хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тэрэ тоодо: уһанай ажахын барилгада ба мелиоративна организацинуудай өөһэдын үйлэдбэриин бааза хүгжөөлгэдэ 81 миллион түхэриг, мелиоративна системэнүүдые заһабарилгада 15 миллион түхэриг (тэрэ тоодо колхозуудай 4 миллион түхэриг), культуртехническэ хүдэлмэридэ 14,8 миллион түхэриг гаргашалагдаа.**

× **Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бүхыдөө мелиоративна хүдэлмэридэ 200 миллион түхэриг гаргашалагдахаар һомологдонхой. Тэрэ тоодо: уһанай ажахын барилгада ба мелиоративна организацинуудай үйлэдбэриин бааза хүгжөөлгэдэ 160 миллион түхэриг һомологдонхой.**

× **Мүнөө үедэ республика дотор 159 мянган гектар уһалагдадаг газар бии. Тэрэнэй 39,2 мянган гектарынь таряалан, 90,7 мянган гектарынь сабшалан, 23,5 мянган гектарынь бэлшээри болоно. Энээнһээ гадна 54 мянган гектар намагһаа хатаагдаһан газар байха. Жэл бүри 60-аад мянган гектар газар бүлүүр станцинуудаар уһалагдана.**

× **Мелиоративна организацинууд хүсэтэ техникээр зэбсэгжэнхэй. Газар малтаха хэдэн зуун бульдозер болон экскаваторнууд хүдэлгэгдөө. Республикын ажахынуудта 800 гаран уһа бүлэдэг станци, уһа сасадаг 671 машина бии.**

ГАЗАРААЛ ҮРЭЖЭЛТЭЙ БОЛГОХО

Малдамнай үбһэ тэжээл элбэгээр үгэгты, тиигээ һаатнай, бидэ мяха, һү, ноһо ехээр абахабди гэжэ малшад хэлэдэг. Тиигэжэ хэлэхэншье буруу бэшэ. Нээрээшье, хүра бороогой хаһа сагтаа ороһон, үбһэ тэжээлэй горитой абтаһан жэлдэ адууһа малай ашаг шэмэ хараа бэйса дээшэлдэг ааб даа.

Жэшээнь, энэ жэлдэ манайшье колхоздо һүн нёдондоойхиһоо зарим тэды ехэ һаагдаа, хурьга, түгалшье олон абтаба. Тусхайлбал, үнгэрэгшэ жэлдэ ажахыда зүүн эхэ хонин бүриһөө оройдоол 64,7 хурьган абтаһан һаа, мүнөө тэрэмнай 82-то хүргэгдөө. Дүрбэн түрүү хонишод Б-Д. Ринчинов, Г. Иванов, Г. Просянников, Ц. Цыбикова гэгшэд зүүн эхэ хонин бүриһөө 100—115 хурьга түлжүүлжэ байна.

Теэд хайшан гээ һаа, ямар юумэ хээ һаа, сагай уларилһаа дулдыдахаяа болихо, ямаршье жэлдэ таряалан, сабшалан дээрэһээ үндэр баян ургаса абадаг болохо гээшэбибди? Энэл асуудалда бүхы анхаралаа, хамаг хүсэеэ хандуулха болоод байнабди.

Мүнөө КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор, хүн зониие эдеэ хоолоор гүйсэд хангаха программын табигдаад байхада, нэн түрүүн адууһа малай эдихэ үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохо, тэрэнэй ашаар мяха, һү гэхэ мэтэ продуктнуудые эрид ехээр абаха зэргэтэйбди гэжэ манай колхозой гэшүүн бүхэн ойлгоно. Тиихэдээ гансашье нииитын адууһа малые бэшэ, мүн колхознигуудай хубиин ажахынуудта байһан үхэр малые эдихэ үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаха гээшэ манай гол зорилго бшуу.

Энэ талаар манда ямар арга боломжо бии гээшэб?

Һүүлэй хоёр-гурбан жэлдэ, илангаяа сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, уһалагдадаг газар үргэдхэхэ тушаа колхоздо бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Газарай үрэжэл дээшэлүүлхээр хабар, намарай габшагай һарануудые соносхожо, сабшалан, таряалан дээрэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гарганабди, газарай хурьһэнэй дээгүүрхи хурьһые һайн болгохо хүдэлмэри хэнэбди, бүлүүр станцинуудые хүдэлгэжэ, газараа уһалнабди. Эдэ бүгэдын ашаар мүн сагай уларилай таарамжатай һайн байһан дээрэһээ нёдондо сабшалангай гектар бүриһөө 13—14 центнер үбһэн абтаа һэн. Харин тэрэнэй урда жэлдэ гектарай миил 7—8 центнер үбһэн хуряагдаһан юм.

Манайда бүхыдөө 1156 гектар уһалагдадаг сабшалан бии. Үшөө 300 гаран гектар уһалагдадаг һайжаруулагдаһан бэлшээритэйбди. Эндэмнай Үдэ, Эгэтэ голнуудһаа ехэ ханааб гаргаһан уһалууриин гурбан—Мужыхан, Хадарингай, Жалгын системэнүүд бии юм. Эдэ бүлта тусхай инженерна түхеэрэлгэтэй бэшэшье һаа, хаалта, боолто, һубаг ханаабуудыень зүбөөр хэрэглээд байгаа һаа, хабар, зунай үедэ сабшалан, һайжаруулагдаһан бэлшээринүүдые хүү хоёр дахин, заримыень гурба дахиншье уһалха арга бии. Энээнһээ гадна, газар уһалха 8 бүлүүр станци худалдажа абанхайбди.

Мүнөө сабшалан дээрэ, һайжаруулагдаһан бэлшээриин газарта ямар хүдэлмэри хэгдэнэб гээд хараял. Хабар эртэнһээ хойшо газарай хурьһэнэй дээгүүрээ гэдэжэ эхилхэдэ, РУМ түхэлэй 4 агрегат табяад, минеральна үтэгжүүлгэ тараажа захалаа һэмди. Бүхыдөө 1100 гектарта хамта 300 гаран тонно гол түлэб азотно үтэгжүүлгэ тараагдаа. Энээнһээ гадна, фермэ, отаранууддай хажуугаархи сабшалан дээрэ 4 мянган тонно шахуу шэбхэ гаргагдаа.

Тэрэшэлэн манай луговодууд Н. Ш. Сафеев—Мужыхада, П. Я. Жданов болон Г. П. Белоусов гэгшэд—Хадарингта, С. Б. Лодоев—Жалгада, Н. О. Доржиев—Улаагтада үбэлэй һарануудта аргатайл газартань тошо халяаха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаа. Гол горходой мульһэнэй хайлажа эхилэмсээр 6 бүлүүр станцинуудаа хүдэлгэжэ захалаа һэмди. Үдэ гол дээрэ тодхогдоһон СНП-50/80 түхэлэй томо станциин гол ханааб руу уһа гаргаад үгэхэдэнь, тэрэнииень юрын бүлүүр станцинууд саашань жэжэ һубагуудаар дамжуулан, холын сабшалангуудта абаашадаг юм. Даб дээрэ бүхы 1100 гаран уһалагдадаг сабшаламнай нэгэ дахин ундалуулагдаад, зариманиинь хоёрдохёо уһалагдажа байна.

Хэнэйшье мэдэһээр, гансал газарые уһалаад, тэндэ бага зэргэ үтэгжүүлгэ оруулаад, сабшалангай ургасые эрид дээшэлүүлхэнь бэрхэтэй ааб даа. Газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ, мүртэй ургаса үгэдэггүй газарай хурьһэ үндэһөөрнь һайжаруулха, элдүүрилхэ, олон жэлэй ногоо тариха хэрэгтэй. Тиигээл һаа, ехэшье, шэмэтэй, шанартайшье үбһэн абтаха байна.

Жэшээлхэдэ, бидэ нёдондо сабшалангай газарые бүхэли хабартаа, зундаа яһала һайнаар уһалаабди. Үшөө дээрэһээнь хура бороо горитой ороо. Теэд үбһэ ногооной ургаса тиимэ һанаһанда хүрэмэ ехэ байгаагүй. Гектарай 13—14 центнер үбһэн хуряагдаа гэжэ дээрэ хэлээ һэмди. Олон бүлүүр станци хүдэлгэгдэжэ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдажа, ехэ гаргаша хэгдээд, тэрэнь үндэр баян ургасаар харюулагдаагүй байхадаа, бэлэдхэгдэһэн үбһэнэй өөрынь үнэ сэн ехэ болошоно. Тусхайлбал, нёдондо өөһэдымнай газар дээрэһээ абтаһан үбһэнэй центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн түсэбэй ёһоор 4 түхэригтэ байха аад, аяар 10 түхэригтэ хүрөө.

Саашадаа иимэ юумын болохогүйн тула ургаса багатай сабшалангые хүү үндэһөөрнь һайжаруулха, культуртехническэ хүдэлмэри ехээр хэхэ болонобди. Теэд манда тиимэ тусхай техникэ гон үсөөн. Үнгэрхэдөө, сабшалан дээрэ шэбхэ зөөхэ машина техникэ манда үсөөн үгтэнэ. Тээсгэн хабартаа шэбхэ зөөлгэдэ МТЗ түхэлэй гурбан, К-700 түхэлэй нэгэ, мүн шэбхэ ашаалха, обоолхо хоёр гэнжэтэ мөөртэй трактор хүдэлөө. Эдэмнайшье апрель, май соол хүдэлгэгдөө. Тиимэһээ хээрэ шэбхын бага гаргагдаһаниинь гайхалгүй. Энээнһээ олон трактор үгтэхэ гэжэ найдахыншье аргагүй байгаа. Юуб гэхэдэ, арба шахуу трактор газар уһалалгын техникэ хүдэлгэнэ ха юм.

Манай һанахада, адууһа малда үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ гэбэл, тусхай бээ дааһан һалбари бии болгохо, ЛМО-гой бригада гү, али ... ояд эмхидхээд, тэрээндэ ... хэрээн жэлдэ хүдэлхэ ар[га] боломжо олгохо, бүхы хэр[эгтэй] юумээр хангаха саг е[рээ]. Бүхы сабшалангуудые ээл... болгохо, тэрэнние хабар, на[мар] малда гэшхүүлхэ, элдүүлхэ болихо, хүү хорёолхо ёһотойбди.

Ургаса муутай, бол... солдог болошоһон, бургаа... шугы ургашаһан газарые ... бэрлэжэ, шэнээр ашагла... талаар зарим тэды хүдэлм[эри] хэнэбди. Жэшээнь, Ү... Гутаарта гэжэ газарнууд... 1979 онһоо хойшо «Бурв[одстрой]» трестын ПМК-гай ... сөөр 400 гектар газарта б... гааһа боролжыень хюһа... хаяад, болдог, зүүхыень т... шэлээд, намагыень хат[аа]гаад, сабшалан болгооб... Үнгэрһэн хоёр жэлдэ уһ... гаар тэндэһээ 1200 цент[нер] үбһэн абтаа. Мүнөө жэл... тэндэ минеральна үтэгжүү[л]гэ гектарай 2—3 центнер ... раагаад, ургасыень хоёр ... хин ехэ болгохо зорилго... бди. Һүүлэй жэлнүүдтэ Ж... га гэжэ газарта 370 гект[ар] газар шэнээр ашагла... эхэнхидэнь олон жэлэй но[гоо] таряад, урдань мүртэй үб[һэ]нэй тарадаггүй газарые з... һайжаруулаабди. Байгша [он]до үшөө 220 гаран гект[ар] газарта олон жэлэй ног[оо] таригдаха юм.

Гэбэшье эдэ бүгэдэ үш[өө] бага гээшэ. Бүхы 2100 [га]ран гектар сабшалангай ... —80 процентнь олон ж... ногооной таригдаһан, ехэнх... шэбхэжүүлэгдэһэн, үтэгж[үүл]гэ оруулагдаһан, уһала[г]даг байгаа һаань, мүнөө... хиһөө 2 дахин ехэ үбһэ ... ха һэмди.

Манай колхоз районой ... сад ажахынуудтай хамта ... хэл гэжэ гүрэнэй ой мо[дон]... фондын газарта үбһэ са[бшадаг]. Тэндэ мүнөө 2 бү[лүүр] станци абаашаад, газа[раа] уһалжа байнабди. Тэнд[эһээ] 1000 гаран центнер ү[бһэ] абтаха зэргэтэй.

Колхоздомнай һаа[л]... фермэнүүдэй дэргэдэ ... гектар һайжаруулагдаһ[ан] ... гүүнүүд болгогдожо хоё[р]... доһон, уһалагдадаг бэлш[ээри] бии юм. Тэрэнние баһа[л] ...най луговодууд даажа ... хай, уһалдаг, үтэгжү[үлдэг] гээшэ. Тиихэдэ Улааг... Эгэтын талада үхэр, хон[ин]... бэлшэдэг 1000 гаран г[ектар]... юрын бэлшээрине уһал...

Бүхыдөө дээрэ хэлэгд[эһэн]... ямар тобшолол хэхэб г... газар һайжаруулха, ила... ургаса муутай газарые ... һөөрнь һайжаруулха, с[абша]лан дээрэ олон жэлэй ... ехээр тариха, һайнаар ... жуулхэ, уһалха хэрэгтэ ... анхаралаа хандуулха ш[ухала] болоно.

Адууһа малайнгаа ... шэмые эрид дээшэлү[үлхын] тула эгээл доогуур аб... жэлдээ 40—45 мянган [цент]нер үбһэ, адагынь 500[0 тон]но силос, 4 мянган т... витаминтай гурил гэх[э мэтэ] тэжээл бэлэдхэдэг ... ёһотойбди. Тэрэнэйл ... тэмсэхэ болонобди.

Д. САНДАКДОРЖИ[ЕВ],
Яруунын рай[он]...
«Дружба» колх[озой]
мелиора[тор].

САБШАЛАНГАЙ ЭЗЭН

ХУДАНАЙ Үртөөгэй хойто хадын үндэртэ гараад, урагшаа харахада, голой зүүн бэеэр бүри саана холо Халсагай толгой хүрэтэр хүжэ ногоон сабшалан, буржагар ногоон бөөн-бөөн бургааһа шугынууд, эндэ тэндэ нуур талаян болотор халяаһан уһан гэрэл мэтэ толотоод — хуу альган дээрэ байһандал элихэн үзэгдэхэ юм. Мүн баһа газар уһалжа байһан оньһон машинануудай хэмэл бороо адхаруулжа, «сагаан дэлһэ» хиисүүлһэндэл, уһан дээгүүр гэээгэтүүлэн сасажа байхань харагдана.

—Уһан, наран, хүнэй гарай хүсэн —гурбан хамтархадаа, ямаршье газарые танигдахаар бэшэ болгохо байнал даа. Хабарһаа хойшо уһалагдажа байһан газар бэшэ тээгүүрхи добонуудта орходоо тад ондоо, ноб ногоон болонхой байна ха юм — гэжэ Курбангали Валиевич Валиев хэлэнэ.

Энэ нүхэрнай баһал үниинэй луговод Цырен Дамбиевтай хамта Худан голой зүүн бэеынь сабшалангые иигэжэ жэл бүри уһалдаг, ямаршье гандуу уларилтай сагта үбһэ ногооной үндэр баян ургаса ургуулдаг суутай хүн юм. Жэшээлхэдэ, нёдондо тэрэ нүхэр Дамбиевтай хоюулан даажа байдаг 200 гаран гектар уһалагдадаг сабшалангай гектар бүхэнһөөнь дунда зэргээр 24,7 центнер гэхэ гү, али 10,2 мянган центнер үбһэ хуряагаа һэн. Юрэдөө, һүүлэй табан жэлдэ сабшалангайнгаа ургасые гектарай 20 центнерһээ доошо нэгэтэшье оруулаагүй.

Иигэжэ хабартаа Худан голһоо уһа халбайшатар гаргаад лэ байхадань, үбһэ ногоон зүндөө ургажа байдаг юм гэжэ һанаха болоо һаа, буруу ааб даа. Эгээл энээн тухай бодомжолжо байһыем тааһандал, Курбангали Валиевич иигэжэ үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

— Сабшалангай ургаса гээшэмнай ганса уһалһанһаа болодоггүй. Уһа хэдышье ехээр гаргажа, хурьһыень норгоод, дэбтээгээд, харин тэндэ шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулаагүй, хурьһэнэйнь дээгүүрхиие зөөлэрүүлжэ, хонхор-ёнхорыень тэгшэлээгүй һааш, үбһэн һанаһанда хүрэмэ ехэ абтахагүй. Хуу болдоггтожо, хонхор-ёнхор болошоһон, модо, шулуунда дарагдашаһан газарые урид сэбэрлээгүй һаа, һайнаар ургаһан үбһэ ногоогоошье хүсэд абажа шадахагүй ха юмши. Тэрэнэй зарим хубинь косилкын хюрөөгэй шүдэндэ оронгүй үлэшэхэ бшуу. Һайн сабшалан гээшэмнай тахяагай үндэгэ мухарюулхаар тэгшэ, ногоониинь нэгэ жэгдэ пэгшэгэр үдхэн байха ёһотой...

Эгээл тиимэһээ Курбангали Валиев звеногойнгоо гэшүүдтэй бүхэли жэлдээ сабшалан дээрээ хүдэлдэг гэхэдэ алдуугүй. Жэшээнь, намар үбһэнэй хуряагдамсаар һубаг ханаабуудаа сэбэрлэнэ, оёоройнь шабар шабхые малтажа гүнзэгырүүлнэ, үбэлдөө уһанай хаалтануудые заһабарилна, газарайнгаа нэгэ захаһаа эхилээд, шэбхэ ехээр гаргажа үтэг хэнэ, тошо халяана. Хабар-зун эгээл сүлөөгүй хүдэлхэ хаһань ородог. Сабшалангаа модо, шулуунһаа сэбэрлэһэн бэеэрээ, минеральна үтэгжүүлгэеэ сасана, үдэр һүнигүй уһална. Удаань үбһэеэ хуряажа абана.

Энэ жэлдэ звенонь томодхогдожо, тэдэндэ МТЗ түхэлэй 1 трактор, 2 бүлүүр станци, уһа сасан хаядаг ДДН-70 түхэлэй агрегат үгтөө. Өөһэдынь техникэтэй болоһонэй ашаар хабартаа багашаг газарта 500 тонно шэбхэ гаргажа, үтэг хээ, 120 тонно минеральна үтэгжүүлгэ бүхы газартаа тараагаа, зарим газараа борнойлоо. Хабар бүри эртэ һайрамаар 265 гектар сабшалангаа нэгэ дахин уһалжа үрдеэ юм.

— Урдань тусхай техникэгүй байхадаа, багахан добо еэдэ уһа гаргажа ядагша һэмди. Харин мүнөө бүлүүр станцяараа уһа бүлэжэ, добо газарта дүтэ абаашаад, саашань ДДН-70 түхэлэй агрегадаараа тиишэнь уһа сасан хаюулжа уһалнабди. Гэбэшье манда үшөө дутуу дунда юумэн биил даа. Зарим болдоггтой газар сэбэрлэгдээгүй аад, үбһэ сабшахадамнай һаад хэнэ. Тэрэниие өөһэдөө отолхо тусхай техникэгүйбди. Сабшалан дээрэ хожом болотор мал бэлшээгдэдэг үшөөл зандаа. Үрэһэнэй дутамаг дээрэһээ газартаа олон жэлэй ногоо ехээр тариха ергагүйдэнэбди. Юрэдөөл, сабшалангаа эрид һайжаруулха, ургасыень ехэ болгохо гэбэл, бултадаа оролдохо ёһотойбди, —гэжэ нүхэр Валиев хөөрэнэ.

Байгша ондо тэрэнэй звеногойхид уһалагдадаг 265 гектар газараа гурбанһаа үсөөн бэшэ ундалуулжа, гектар бүхэнһөөнь 25 центнерһээ бага бэшэ үбһэ абаха, мүн 400 гектар добын сабшалан аргатай соонь уһалжа, бүхыдэнь 10,9 мянган центнер үбһэ суглуулжа абаха уялгатай.

«50 лет Октября» совхозой дүршэлтэй механизаторнууд Ж. Ринчинов, Ц-Д. Гармаханов, Б. Раднаев, П. Гончаров, Б. Кашапов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд баһал үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абахын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Хэжэнгын район. М. НАМЖИЛОВ.

АЖАХЫЕ КОМПЛЕКСНООР ХҮГЖӨӨХЭ ХЭРЭГТЭ
СОВЕДҮҮДЭЙ ҮҮРГЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Эдэ бүгэдэһээ уламжалан, спубликын районно, город-, сельскэ болон поселко- Соведүүд хүдэлмэриин- вэдорхой программа зо- н табиха ёһотой. Тиихэдэ зоной һуудал байдал бо- ажалай эрхэ бай- ида, гэр байранууд болон йлой барилгануудта, арадай эн хэрэглэлэй эд бараа үй- дбэрилгэдэ, худалдаа най- нмай, ниитын эдеэ хоолой, үрые хамгаалгын, хүдэлмэ- улам һайжаруулгада, йлой ба хүн зоной ажаһуу- лай хэрэглэмжэ хангалгын удалнуудта онсо анхарал дуулагдаха зэргэтэй. Эдэ илтэнүүд табан жэлэй гол рилгонууд—арад зоной һуу- байдалые һайжаруулгатай ршагүй холбоотой байха- гадна, мүн хүдэлмэришэ- хүсые зүбөөр хэрэглэхэ, рнуудые нэгэ газарта тог- ритай болгохо, тиимэһээ лэдбэриие хүгжөөхэ, тэрэнэй үрые дээшэлүүлхэ хэрэг- нягта холбоотой гэжэ мэ- хэ ёһотойбди.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй инистрнүүдэй Соведэй энэ удалаар абаһан тогтоолой оор түсэбтэ табан жэлдэ итальна барилгада һомологдоһон гүрэнэй мүнгөөр байрын 1.700 мянгаһаа дээшэ дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд, һургуулида ороогүй үхибүүдэй 12,6 мянган һууритай эмхи зургаанууд, 22,9 мянган һууритай һургуулинууд, 842 оронтой больницанууд, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг 4 комбинат, 28 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай магазинууд болон социально-соёлой хэдэ хэдэн объектнүүд баригдаха юм.

КПСС-эй обком болон республикын Министрнүүдэй Совет хүдөөдэ гэр байрануудай барилгые онсо шухалада тооложо, колхоз болон совхозуудта хоёр-хоёр квартиратай 1100 гэр, 1981 ондо бариха даабари тогтоогоо. Тэрэнэй 800 гараниинь баригдажа эхилэнхэй. Мүн хүүгэдэй саад болон яслинуудай барилгые хаа хаанагүй түргэдхэхэ шухала.

Нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд эдэ шухала хэмжээ ябуулгануудые дүүргэлтын хойноһоо шанга хиналта тогтоожо, шэнэ барилгануудые кадрнуудаар, нютагай барилгын материалнуудаар хангаха, хүн зоной эдэбхи үүсхэлые, шефскэ туһаламжые үргэнөөр хэрэглэхэ, барилгада студентнүүдэй отрядуудые, юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшадые хабаадуулха хэрэгые хангаха ябадалда туһалха зэргэтэй.

Гэхэтэй хамта, партиин XXVI съездээр баталагдаһан ороной экономическа болон социальна хүгжэлтын Гол шэглэлнүүд дотор табигдаһан эрилтэнүүдтэй зохилдуулан городууд болон һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо, тэдэниие ногооруулха, хүдөөгэй һууринуудые нэгэ газарһаа дулаасуулха түхеэрэлгэнүүдтэй, водопроводтой болгохо асуудалнууд нэгэн доро шиидхэгдэхэ ёһотой.

Гэр байрануудые, социально-соёлой барилгануудые бодхоохо түсэбүүдые дүүргэхэ талаар хүдэлмэридэ республикын нютагай бүхы Соведүүдэй эдэбхитэйгээр оролсоогүй байһаниие арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын 4 һарын дүнгүүд харуулба. Тогтоогдоһон даабаринуудые дүүргэнгүй үнгэрдэг ябадалай ушар шалтагаан эндэһээ эхитэй. Жэшээлхэдэ, 1981 оной нэгэдэхи кварталда гэр байрануудые ашаглалгада оруулха түсэб оройдоо 80 процент дүүргэгдэбэ. Элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэдтэ гэр байрануудые барихаар һомологдоһон мүнгэнэй 21 процент, соёлой хүдэлмэрилэгшэдтэ — 12 процент, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй гэрнүүдые барилгада һомологдоһон мүнгэнэй 13 процент ашаглагдаад байна. Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг министерство гэрнүүдые барижа эхилээдүй байһаар. Хандагатайда, Чикой ба Хоронхойн хүдэлмэришэдэй тосхонуудта, Элхиин автомобиль заһабарилгын заводто, «Главбурятстройн» хэдэ хэдэн предприятинууд болон барилгын организацинуудта хүүгэдэй саадууд ба яслинууд муугаар баригдана. Мухар-Шэбэртэ, Кумородо, Улаан-Үдэдэ һургуулинуудые барилга һайнаар ябуулагдана гэхын аргагүй. 1981 оной эсэстэ ашаглалгада оруулагдаха ёһотой Ильинкэ тосхоной больницын барилгые «Забайкаллес» нэгэдэл мүнөөшье эхилээдүй байһаар. «Межколхозстрой» нэгэдэл ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинат Хэрэндэ бариха хүдэлмэрээ баһал эхилнэгүй.

Барилгын түсэбүүдэй дүүргэгдээгүй байдалай түлөө «Главбурятстрой», «Бурятцелинстрой», «Жилгражданстрой» болон барилгын бусад организацинууд гол түлэб зэмэтэй.

Зүгөөр нютагай Соведүүд, тэдэнэй гүйсэдхэхы органууд бага бэшэ харюусалгатай. Барилгашадай ажалые хинаха, туһалха, эдеэ хоолоор, транспортаар хангаха, түсэб дүүргэлтын түлөө эрилтээ шангадхаха гээшэ Соведүүдэй, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй заатагүй дүүргэхэ уялга болоно. Гэр байрын болон социально-соёлой барилгын программые дүүрэнээр, комплексноор бэелүүлхын түлөө гансашье барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдһээ бэшэ, мүн энэ хэрэгэй түлөө харюусалгатай бүхы хүнүүдһээ республикын Министрнүүдэй Совет шангаар асууха байха.

Гэр байранууд болон бусад объектнүүдые һайнаар барихатай хамта худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, транспортын, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, коммунальна ажахын албанай хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхэ шухала.

Республикын нютагай Соведүүдэй урда энэ талаар заахагүй ехэ хүдэлмэри бии гээшэ. Магазинууд, столовонууд болон олон газарта дуталдана. Хүн зониие хангалгын албанай хүдэлмэри тушаа гомдол олоор ороно. Эдэ дутуу дундануудаа усадхажа, хүн зониие хангаха хүдэлмэри саашадаа улам һайжаруулха хэрэгтэй. Эдэ һалбаринуудай хүдэлмэри тушаа түсэбүүдые гансашье районно, городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудта үгэхэ бэшэ, мүн сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдтэ хүргэхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ түсэбүүдэй дүүргэлтын түлөө тэдэнэй харюусалга ба үүргэ дээшэлүүлэгдэхэ байна.

Хүн зоной байдал һуудал һайжаруулгада зорюулагдаһан партиин социальна программын хубинь гэхэдэ, хүн зониие эдеэ хоолоор, промышленна эд бараагаар хангалга болоно. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ тэмдэглэһэнэй ёһоор, эдэ асуудалнууд түрүүшын ээлжээндэ шиидхэгдэхэ ёһотой.

Хүн зониие эдеэ хоолоор һайнаар хангажа байхын тула эдеэ хоолой тусхай комплексно программа зохёон табиха шухала гэжэ тодорхойлогдоһон байгаа. Манай республикада тиимэ программа зохёон табигданхай. Хүдөө ажахын продукци, илангаяа мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые ехээр дээшэлүүлхэ зорилго табигдана гээшэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ мяха үйлэдбэрилгэ 1,5 дахин, һү, үндэгэ— 34—36 процентээр дээшэлүүлхэ, 570 мянган тонно хүрэтэр ороохо, 250 мянган тонно хартаабха, 43 мянган тонно огородой эдеэ үйлэдбэрилэн абаха ёһотойбди.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ арга боломжонууд район, ажахы бүхэндэ олдохо байна.

Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ хүн зоной хамһабариин хубиин ажахы, саад ба огород эрхилхэ коллективнэ эмхинүүд шухала үүргэ дүүргэдэг гээшэ.

Республика дотороо адуун һүрэг, оро, зүгы, туулай олоор үсхэбэрилхэ арга бии. Загаһа үсхэбэрилхэ, үрэ жэмэс, һархяаг, һамар ехээр түүжэ, эдеэ хоолой нөөсэнүүдые арьбадхаха арга боломжо гүйсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Эдэ дутагдалнуудаа усадхаха ёһотойбди.

Хүдөө ажахын продукци зөөдэг, хадагалдаг, худалдадаг эмхинүүд ба предприятинуудай материально-техническэ баазые үргэдхэхэ шухала.

Парти болон правительство арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ, ассортиментыень үргэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Энэ талаар манай республика дотор һүүлэй жэлнүүдтэ үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар хэмжээнүүд абтаа. Зүгөөр манай арга боломжонууд энэ тэдыгээр хизаарлагдана бэшэ. Манай республикын промышленна предприятинуудай дүрбэнэй нэгэ хубинь үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха хэрэгтэ хабааданагүй гэжэ хэлэхэдэмнай ушар байдал ойлгосотой болоно. Энэ хадаа бэлэн хэрэг бэшэ, материальна гаргаша хэрэгтэй. Гэбэшье энэ тон шухала зорилгые зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэй.

Энэ талаар абахада, нютагай хүн зоной эрилтэнүүдые хангадаг промышленностиин, предприятинууд болон нэгэдэлнүүдэй продукци онсо анхаралда байха ёһотой болоно. Хубсаһа, гуталнуудые оёдог, мебель хэдэг предприятинууд, эдеэ хоолой, түлишын промышленностиин предприятинууд тэрэ тоодо оролсоно. Эдэ предприятинуудые арбан нэгэдэхи табан жэлдэ оньһон техникээр хангаха, шэнэлэн заһабарилха хэрэгтэй.

Нютагай Соведүүдэй ажал ябуулга олон янзын, орёошье, КПСС-эй XXVI съездын, совет арадай урда табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэй үүргэ ехэшье, харюусалгатайшье. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ гээшэ республикын арадай депутадуудай Совет бүхэнэй шухала зорилго мүн.

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

УРАН БИИРЫН ЭЗЭН

Буряадай АССР-эй арадай зурааша Е. И. Неволина- нэрэ гансе республика добо бэшэ, мүн ороноймнай хотонуудаар, хизаарнуу- эли юм. Зональна болоод союзна олон тоото выс- нүүдтэ хабаадажа байдаг тэй уран зураашын бү- нүүд өөрын онсо маягаа- ямар нэгэн һайн һайхан рэл удхаараа абажа яба- дээрэһээ хүн зоной анха- татадаг, нюдэнэйнь шэмэг дог байгаа гэжэ хэлэхэдэ юно.

Н. Неволина 45 жэлэй ада гартаа биирэ бари- Тиимэһээ буряадай уран гай искусствада тэрэнэй һан хубита ехэ юм.

Евгения Иннокентьевна 1909 Дээдэ-Үдэдэ түрэһэн тартай. Тэрэнэй эсэгэ түрүү бодолтой, олон юумээр ирходог, философи шу- даг, зураг зураадшье үзэ- хүн байһан гэхэ. Өөрын- эдэ бүхы һайн талануу- үхибүүдтээ дамжуулха оролдодог һэн. Балшар ябахадаа Евгения Инно- вна бүхы философуудай нүүдые мэдэдэг һэн ха. дахагүй Е. Неволина һур- ида оробо. Тэндэнь Люд- Ивановна Цветаева гэ- багша зурагай хэшээл заа- байгаа. Энэ багша ерээ- уран зураашын харгые үүлһэн гэхэдэ болохо. До- доки класс дүүргээд, Л. И. таевагай зүбшэл заабаряар Неволина Эрхүүгэй уран гай техникумдэ ороһон . Техникумдэ орон сасуу басаган мэдээжэ уран аша, искусство шэнжэлэг- И. Л. Копыловой һурагша обо.

31 ондо Е. Неволина тех- умээ дүүргэжэ, түрэл н-Үдэеэ ерэбэ. Ерэн са- «Бурят-Монгольская прав- газетэдэ репортероор хүдэлбэ. Ажалай түрүүшүүлэй дүрэнүүдые зуража, газетын хуудаһануудта дээрэ . гаргадаг һэн. Удаань тэрэ Буряадай номой хэблэлдэ ажалда оробо. 1933 ондо Буряадай АССР-эй Уран зураашадай холбоон бии болоо һэн. Тус холбооной бии болохо хэрэгтэ Е. Неволина баһал өөрынгөө хубитые оруулалсаһан юм. Тэрэл сагһаа эхилжэ, уран зураашын зохёохы ажалай намтар һабагша татана.

Сампилов, Мэрдыгеев, Тимин, Шестакова болон бусад мэдээжэ уран зураашадтай суг хамта хүдэлхэдөө, үдэр бүри улам һалбаржа байһан түрэл нютагаараа ябахадаа, Е. Неволина өөрынгөө ерээдүйн зурагуудай удха олодог һэн. Уран зураашын тэрэ үеын зурагуудые абажа харахада, залуу наһанай охин, тойроод болоҗо байһан хубилалтануудай шарайнууд үзэгдэнэ. «Манай республикын басагад», «Бүлэ», «Аршаанай үдэшэ», «Үхибүүдэй саад» болон бэшэ-бэшэ зурагуудынь тэрэ үе сагай романтикаар дүүрэнхэй.

1940 ондо Москвада болоһон Буряадай искусствын түрүүшын декадада Е. Неволинагай зурагууд олоной анхарал татаа бэлэй. Мэдээжэ искусство шэнжэлэгшэ В. В. Веймарн иигэжэ бэшээ һэн: «Уран зурааша Е. Неволинагай зурагуудай хажуугаар тоггонгүй гарахын аргагүйл. Тэрэнэй зурагууд ехэ һонирхолтой байна».

Дайнай үе. Энэ үедэ Е. Неволина зохёохы ажалдаа улам шуналтайгаар хүдэлнэ. «Зоя Космодемьянская», «Госпитальдо болоһон концерт» болон бусад зурагууд уран зураашын биирэ дороһоо гараба. Хүзүүндээ ооһор шагтагалаад байгаашье һаа, эдир залуу Зоя басаган өөрынгөө шэн зоригоор фашистнуудые диилэнэ гэһэн удхатай энэ зурагынь патриотическа плакат болоно.

Дайн дүүрэбэ. Е. Неволинагай биирэ дороһоо амгалан тайбан сагай шарай харагдаба. «Үбһэ хуряалган», «Амгалан байдал тухай дуун» гэһэн зурагуудынь нараар, тунгалаг агаараар дүүрэһэн.

Энэ үедэ уран зурааша графикада ехэ анхарал хандуулжа эхилнэ. Тэрэ үсэд нэтэрүүгээр хүдэлжэ, графикын онол аргые тон наринаар шудалжа, ордоһотойгоор хүдэлнэ. Линогравюра дээрэ тэрэ жииртээл хүдэлнэ. Тиигэжэ 1965 ондо Москвада болоһон бүхэсоюзна графическа выставкэдэ амжалтатай хабаадаа һэн. Улаан-Үдэ тухай графическа арбан хүдэлмэри тэндэ харуулагдаа бэлэй.

Удаань «Балетнэ сюитэ» гэжэ ниитэ гаршагтай олон зурагууд бүтэбэ. Балет гээшэ үдэр бүриин ажал—Е. Неволинагай энэ графика иимэ удхатай.

Уран зурааша «Хуушанай байдал» гэһэн темэдэ графическа олон хүдэлмэринүүдые зорюулна. Тэдэ хүдэлмэринүүдтэ буряад эхэнэрэй урданай байдал ба тэрэнэй жаргалта мүнөөдэр хоёрые харанабди.

«Хүгжэм», «Эб найрамдал», «Вьетнам» гэжэ триптих—эдэ бүгэдэ Е. Неволинагай графическа бүтээлнүүд мүн.

Һүүлэй үедэ бэлигтэй уран зурааша графикын эгээл хүшэр хуби — экслибристэ оронхой. Энэмнай тон багахан хэмжүүрэй графическа бүтээл болоно. Эндэ уран зураашын һанал бодолой үргэн дэлисэ сүм бэелүүлэгдэхэ аабза гэжэ һанагдана.

Һаяхан Е. Н. Неволина дала наһаяа гүйсэбэ. Буряадай мэдээжэ уран зураашадай нэгэн Евгения Иннокентьевна Неволинагай зохёохы ажалда зорюулагдаһан үргэн выставкэ Сампиловай нэрэмжэтэ музейдэ нээгдээ һэн. Тус выставкэ Е. Неволинагай зохёохы замай дүн бэшэ байгаа. Юуб гэхэдэ, уран зурааша үе сагһаа үлэнэгүй. Тэрэ үе сагтаяа хамта ябана. Тиимэһээ үшөө олон зурагуудые бидэндэ бэлэглэхэнь дамжаггүй.

С. МУНГАЛОВА.

Хурамхаанай районой Алла нютагай хүбүүн Цыбик Рабжинов медицинскэ институт дүүргэһээр түрэл нютагтаа ерэжэ, Майска участково больницада мүнөө хүдэлнэ. Тэрэ районойнгоо эрхим мэргэжэлтэдэй тоодо оронхой. Цыбик Цыренжапович үбшэнтэндэ налгай зохидоор хандадаг, зөөлэн гартай, зулгы нарин абари зантай врач гэжэ мэдэрэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хирург Ц. Ц. Рабжинов ажал дээрээ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АЖАЛША БҮЛЫН ГАБЬЯА

Прибайкалиин районой коопзверопромхозой ан үсхэбэрилэгшэд түл абалгаяа дүүргэхэ дүтэлбэ. Анна Ивановна Трубачеевагай бригада энэ хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ, 3500 шахуу песецэй гүлгэ абаад, гарзагүйгөөр томо болгожо байнхай. Үнгэрэгшэ табан жэлэй дүнгөөр Анна Ивановна Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орденоор шагнагдаа. Тэрэ арба гаран жэлэй туршада ан үсхэбэрилжэ ябахадаа ажалдаа нилээд дүршэлтэй болоо юм. Мүнөө коопзверопромхоздо Трубачеевтэнэй гэр бүлынхид—хамта дээрээ зургаан хүн ажалладаг. Ажалша бэрхэ энэ бүлын гэшүүд коопзверопромхозой коллективэй үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулжа, жэл бүри һайн шанартай арһа гүрэндэ тушаажа байдагаараа алдаршанхай юм.

Д.-Д. ЦЫБЕНОВ.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

И. ГАНДИИН НЭЭМЭЛ БЭШЭГ

ДЕЛИ. Хүгжэлтэ дэбжэлтын замаар Индиин дабшахадань һаад тойбо татахын тула гадаадын болон дотоодын хархис хүсэнүүд бүхы юумэ хэнэ. Индиин бата нэгэдэлые таһалдуулхын, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые буруу һүргэхын тула эдэнэр гурим буса ябуулгануудые үүдхэнэ, элдэб үгсаатанай дунда хёмороо зүришэлдөө гаргана гэжэ премьер-министр Индира Гандиин парламентые һунгаха талаар июниин 14-дэ үнгэргэгдэхэ нэмэлтэ һунгалтын урда тээ һунгагшадта хандаһан нээмэл бэшэг соо тэмдэглэнэ.

Правительствын ажал ябуулга тухай хэлэхэдээ, зонхилхы парти богонихон болзор соо засаг барихадаа, ороной урда табигдаһан гол шухала бүхы асуудалнуудые шиидхэжэ шадаагүй гэжэ премьер-министр мэдүүлбэ. «Гэбэшье манай зорилгонууд эли тодо юм,—гэжэ тэрэ тэмдэглээ. — Бии байгаа асуудалнуудые шиидхэхэ харгы замууд тухай саг үргэлжэ бодомжолхо ушартай болонобди, бэрхэшээл түбэгүүдһээ тунхарихагүйбди».

Таряашадай ба үгытэй арад зоной байдалые һайжаруулхын тула орон доторнай ехэ юумэн хэгдэнэ гэжэ Индира ганди хэлэбэ.

ЭЭЛЖЭЭТЭ БУУЛГА

ВАРШАВА. «Бэеэ дааһан Польшын конфедераци» гэдэг контрреволюционно бүлэглэлэй удамарша Л. Мочульскиие хаалтаһаа сулөөлһэн тухай эндэ соносхогдобо.

Контрреволюционно энэ эмхиин бусад дүрбэн удамаршадые сулөөлхэ тухай шиидхэбэриие Варшавска сүүд мүн лэ абаһан байна. Гэбэшье Генеральна прокуратура энэ шиидхэбэрииень оуруушаагаа, тиимэһээ энэ асуудал ПНР-эй Верховно сүүд дээрэ шиидхэгдэхэ юм.

ПНР-эй конституционно байгуулалтые хүсөөрөө усадхаха, өөрыгөө хамгаалха хүсыень һуларуулха, социалис оронуудтай холбоо барисааень таһалха гэхэ мэтэ зорилгонууд «конфедерациин» ажал ябуулгын программада ороно. Польшо болон тэрэнэй союзнигуудта эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулгануудые хэдэг гадаадын түбүүд контрреволюционно эмхиие мүнгэ зөөреэр хангана. КНП-гэй удамаршад эдэ түбүүдтэй харилсан ажалладаг, Польшо тухай мэдээсэлнүүдые тэдээндэ дамжуулдаг, материально-техническэ туһаламжа эдэнэрһээ абадаг байха юм.

Польшын Арадай Республикын үндэһэн аша туһада эсэргүүтээр шэглүүлэгдэһэн гэмтэ ябуулгануудые хэһэнэйнгээ түлөө гэмнэгдэжэ, Мочульский болон тэрэнэй тала баригшад баригдажа хаагдаһан байгаа.

ВЕНГРИИН ПРОФСОЮЗУУДАЙ ХАНДАЛГА

БУДАПЕШТ. Түүхэй эд болон элшэ хүсые гамтай һайнаар хэрэглэхын түлөө хүдэлөөе үргэдхэхэ, шэнэ, бүри арьбалалта ехэтэй технологи зохёолгодо нүлөөлхэ уряатайгаар Бүхэвенгриин профсоюзуудай Совет ВНР-эй ажалшадта хандаба. Алмалта, арьбалалтын программые бэелүүлһэнэй, мүн промышленна үлэгдэлнүүдые хэрэглэлһэнэй ашаар энэ табан жэлдэ түсэбһөө гадуур 26—28 миллиард форинт алмажа болоно гээд ВСП-гэй хандалга дотор тэмдэглэгдэнэ.

Энэ табан жэлдэ республика дотор промышленностьда үлэгдэлнүүдые хоёрдохёо хэрэглэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Табан жэлэй турша соо энэ түүхэй эд суглуулха, хадагалха ба болбосоруулха хүсэнүүдые хүгжөөлгэдэ 10 миллиард шахуу форинт һомологдохо юм.

ЗЭРЛИГ МУУХАЙ ТҮСЭБ

КАРАКАС. Арад зондо зүрюу харша диктаторска захиргаанай политикаар дураа гутаһан Гватемалын хэдэн мянган патриодуудые үгы хэхэ гэһэн зэрлиг зүбүүн түсэб Латинын Америкын олониитэдэ эли болобо. Генерал Лукас Гарсиагай зонхилхы бүлэгөөрхид иимэ түсэб табиһан байна.

Венесуэлын «Фрагуа» журналай мэдээсэһэнэй ёһоор, правительствын тусхай албан иимэ «түсэб» бэелүүлнэ, Гватемалын зонхилогшо өөрөө тэрэнииень хинана.

Тус албан президентын ордон соо байрладаг юм. «Нютагай коммуникацинуудай түб» гэһэн худал хуурмаг гаршаг доро ажалаа ябуулдаг байна. Политическэ үзэл бодолтой хүнүүдые алаха хюдаха гээшэ тэдэнэй гол зорилго болоно. Нёдондо жэлэй түрүүшын арба һарын турша соо полициин участогуудай, сэрэгэй казармануудай дэргэдэ байгуулагдаһан хэһээлтын нюуса камеранууд соо алууршад 3 мянга гаран хүниие үхэлэй түйлда хүрэтэрнь зобооһон, туляаһан байгаа.

Эндэ хаагдаһан олон зуугаад хүн танигдахаар бэшэ болотороо сохюулһан, хэһээлгэһэн, эрэмдэг болгогдоһон байна. Тиим эдэниие «һурагүйгөөр үгы болоо» гэжэ засагаархид соносхохо баатай болобо бшуу.

ШЭНЭ ГЭРНҮҮД ОДОНО

лаан-Үдэ хотын 47-дохи талда зуун хорин ай- ажаһууха үргэлжэ хана- шэнэ гэр ашаглалгада улха тухай актда гүрэ- комиссиин гэшүүд гараа аба. Улаан-Үдын гэр ба- гын комбинадай коллек- таарүү зохидоор түсэб- һэн иимэ түхэлэй хо- охи гэр ашаглаба гээшэ. 30-дахи кварталда айлай байха гэр ашаг- лада оруулагдахаяа бай- Республикын ниислэл ын 46-дахи кварталда аад айлай байха гэрнүү- барилга мүн лэ һаяын а түгэсхэгдэхэ юм.

нэ жэлдэ комбинадай элмэришэд бүхыдөө ни- олон айлнуудай ажа- а арбан гурбан гэр ашаг- лада оруулха түсэбтэй.

Манай корр.

Кубын студент басагад.

ТАСС-ай фотохронико.

ҺҮЙДХЭЛТЭ ХЭРЭГҮҮД ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ХАНОЙ. ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, майн 29-һөө июниин 3 болотор Хитадай сэрэгэйхид Вьетнамай хилэ шадарай нютагуудта зэбсэгтэ һүйдхэлтэ ябуулгануудаа үргэлжэлүүлбэ. Энэ һарын түрүүшын гурбан хоногой турша соо Хитадай тала Лангшон провинциин һуурин тосхонуудые ехэ буугаар 1200 гаран буудаһан байгаа. Энээнһээ уламжалан, амгалан зоной дунда алуулһаншье хүнүүд бии, байшан гэрнүүд һандаргагдаа, арадай ажахыда ехэ гарза хохидол ушаруулагдаа.

Энэ үе соо Хитадай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самоледууд СРВ-гэй агаарай дайда руу 10 километр хүрэтэр нэгэнтэ бэшэ гүнзэгырэн ороһон байна. Хитадай сэрэгэй суднануудай республикын мэдэлэй уһа руу нэбтэрэн ороһон ушар оло дахин үзэгдөө.

Хилэнүүдэйнгээ ойроо хүртэшэгүй байлгые хамгаалхадаа, СРВ-эй хилэ сахигшад, ороноо хамгаалха отрядуудай сэрэгшэд ээрхэг түримхэйшүүлдэ шанга харюу сохилто үгэнэ гэжэ ВИА агентствын мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

США-гай «УЯЛГАНУУД»

ВАШИНГТОН. Вице-президент Дж. Буш Латинын Америкэдэ мүнгэ һомолдог американ томо ехэ корпорацинуудай бүридэлдэнь ородог «Совет Америк» гэжэ эмхиин урда үгэ хэлэхэдээ, энэ райондо США-гай бэелүүлжэ байдаг имперскэ, милитарис политикын ямар үндэһэ һууритай байһые найруулба.

Латинын Америкэдэ, Карибска бассейндэ «США-гай аша туһые хамгаалха» талаар Рейганэй захиргаан «тусхай эрхэтэй» юм гэжэ тэрэ баталаа. США-гай урда талада шухала удха шанартай энэ район тухай хэлэхэдээ, сэрэгэй хүсэндөө найдажа, Латинын Америкын ба Карибска бассейнэй оршондохи сэрэгэй хархис засаг захиргаануудые буу зэбсэгээр хангажа, Рио-Грандһаа урдуурхи гүрэнүүдые Вашингтон ээрхэн зонхилхо хараа түсэбтэй юм гэжэ Буш ойлгуулһан байна.

Энээнтэй дашарамдуулан, шуһата муухай диктатурада эсэргүүсэн бодоһон сальвадор арадай тэмсэлые американ буу зэбсэгээр, сэрэгэй советнигүүдэй туһаламжаар дарахые һэдэдэг Сальвадорой сэрэгэй хунтые США-гай дэмжэжэ байһан ушарые вице-президент али болохоор магтаһан байха юм. Сальвадорто болоҗо байһан үйлэ хэрэгүүд США-гай «уялгануудые» шалгаха шалгалта болоһон байна гэжэ тэрэ убайгүйгөөр мэдүүлбэ.

«Энэ райондохи арадта зүрюу харша бусад засаг захиргаануудые буу зэбсэгээр хангахые захиртаамнай һанаашална» гэжэ Буш ойлгуулба.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭНЭГҮЙ

ВАШИНГТОН. США-гай рэнэй секретарь А. Хейг американ газетэнүүдэй редакторнуудтай гүрэнэй департаментда уулзаба. СССР- ба США-гай стратегическэ хүсэнүүдэй тэнсүүри, ОСВ-2 гэһэн договор тушаа асуудалаар американ захиргаанай ямар хараа бодолтой байһан тухай хэдэ хэдэн асуудалнуудые табиһан байна.

Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондо сэрэгэй хүсэнүүд тэнсүү байна гэжэ гүрэнэй секретарь эдээндэ харюусахадаа, сэхэ руунь мэдэрбэ. Стратегическэ ядерна буу зэбсэгэй талаар бидэ урдынхидал мэтэ халта булюу байнабди гэжэ тэрэ хэлээ. Энэ мэдүүлгэнь ядерна буу зэбсэгүүдэй талаар «США гээгдэлдэ ороо» гэжэ Вашингтоной тусхай тушаалтадай баталамжануудые буруу һүргэнэ гэжэ политическэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

Афганистандахи байдалһаа уламжалан, договорые эсэслэн баталалгые хойшолуулха шиидхэбэри абаһан американ тусхай тушаалтадай мэдүүлгэнүүдые гүрэнэй секретарь буруутуулһан байна.

Энэ мэдэрэлгэнь онсо шэнжэтэй. ОСВ-2 гэһэн договорые США-гай эсэслэн баталха уялга абахадань лэ дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ракетэнүүдые газар дайда дээрээ байрлуулхые НАТО-гай соведэй 1979 оной декабрь һарада болоһон сессиин шиидхэбэреэр НАТО-гай гэшүүн Баруун Европын оронуудай зүбшөөһэниинь мэдээжэ. Удаань Афганистандахи байдалые шалтаг барижа, тус договор эсэслэн баталалгаяа хойшолуулжархиһан байгаа.

БУУ ЗЭБСЭГ БҮТЭЭЛГЫЕ БУРУУШААЛГА

НЬЮ-ЙОРК. Холбоото Штадуудта буу зэбсэг бүтээн гаргалгые буруушаалгын хүдэлөөн улам үргэдэжэ байна. Ядерна буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хөөрэлдөөнүүдые дэмжэжэ байһан тухайлаа мэдүүлһэн 22,5 мянга гаран хүнэй гар табилгые Коннектикут штадай хүн зон суглуулба. Стратегическэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, иимэ шэнэ түхэлэй түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые зохёожо тодхон табиха асуудалнуудаар хоёр гүрэнэй хоорондоо үгэеэ ойлголсоо һаань, шухала удха шанартай байгаа гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Политическэ, ниитын, профсоюзай ба шажан мүргэлэй 40 гаран эмхи гар табилгые суглуулха хүдэлөөндэ хабааддаһан байна гэжэ «Ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө Коннектикутска нэгэдэлэй» тусхай түлөөлэгшэ Марта Дэниэлс тэмдэглээ. «Американ олониитын ядерна буу зэбсэг бүтээн гаргалгада эсэргүүсэн, эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байһыень түйлагдаһан үрэ дүнгүүд бата найдамтайгаар гэршэлнэ», — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ДАЛАЙ ДЭЭГҮҮР ТАМАРАЛГА ЭХИЛЭЭ

Байгалай хойто эрьедэ түрүүшын хэдэн онгосо ерэбэ. «Баку» гэжэ танкер, дүрбэн бааржа шагтагалhан «Байкальский-3» гэжэ буксировщик энэ жэлэй тамаралгын зам нээжэ, түрүүлэн эндэ хүрэбэ бшуу.

Түрүүшын судненууд БАМ-ай барилгашадта, Нижнеангарскын предприяти, организацинуудта шулуу нүүрhэ, барилгын материалнуудые, эд бараа асарhан байна.

Нижнеангарскын портдохи оньhон түхеэрэлгэнүүд гүйсэд дүүрэнээр тодхогдожо, урда жэлнүүдэйхидэ орходоо онгосонуудай ашаан hураггүй түргэнөөр буулгагдадаг болохо юм.

Манай корр.

ТҮРЭЛ АЖАХЫДАА ҮЛЭХЭНЬ

Ехэ-Нугын совхоздо механизатор, малшадай тоо жэл бүри олошорно. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, тэндэхи дунда hургуули дүүргэhэн эдир үетэн болоно. hурагшад hуралсалайнгаа хажуугаар механизатор, жолоошодой мэргэжэлтэй боложо гарадаг юм. Тиин дунда hургуули дүүргэгшэдэй зариманиинь түрэл ажахыдаа үлэжэ, трактористнуудаар хүдэлдэг, нүгөөдүүлынь Совет Армиин албанда мордоходоо, заатагүй танкист, жолоошон болодог гээшэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхи дунда hургуули дүүргэhэн Баатар Дармаев Юрий Мелентьев хоёр паар хахалалга дүүргээд, кукуруза, хартаабха тариха поли хахалхадаа, халаан бүрнингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг байба.

Байгша оной hуралсалай жэлдэ 29 хүн, тэрэ тоодо 16 басаган трактористын курс дүүргэhэн юм. hурагшад Намсарай Санжиев, Владимир Шарапов, Баир Бадмаев, Максим Ульзытуев гэгшэд hургуулияа дүүргээд, түрэл ажахыдаа трактористаар хүдэлхэ дуратай байhанаа мэдүүлэе.

А. СУРМАЧ.

Хяагтын район.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баатар Дармаев трактораа заhабарилжа байна.

Авторай фото.

«АРАДАЙ» ГЭhЭН НЭРЭ ЗЭРГЭТЭЙ

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой түүхын музейдэ «арадай» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдобо. Энэ музей арба гаран жэлэй саада тээ байгуулагдажа, залуушуулые коммунис ёhoop хүмүүжүүлхэ талаар предприятида ябуулагдадаг хүдэлмэриин түбынь болонхой.

Музейдэ табигдаhан таба мянга гаран экспонадууд заводой хэзээ, хайшан гээд бодхоогдоhон, коллективэйнь урган хүгжэhэн тухай хөөрэнэ. Музейдэ тогтонижоhон hайн hайхан заншалай ёhoop, баяр баясхалангай оршон бандалда пионернүүдэй сбор үнгэргэгдэдэг, октябрятанууд пионертэ абтадаг. залуу үетэнэй эрхим түлөөлэгшэнэртэ комсомолой билеэдүүд барюулагдадаг, дайнай болон ажалай ветерануудтай залуушуулай уулзалганууд саг үргэлжэ боложо байдаг юм.

Музейн байгуулагдаhан түрүүшын үдэрhөө эхилэн ажалай ветеран Александр Георгиевич Студенников энэ соведые хүтэлбэрилнэ, ажал хүдэлмэриинь эмхидхэнэ. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота түс музейдэ hаяхан барюулагдаба.

Д. ДЫЛЫКОВ.

АЯЛГА ДУУН ЗЭДЭЛЭЭД...

Ажахын конторhоо гараад ябатарнай, хүгжэмэй инструментнүүдэй оркестрэй абяан хухюугээр зэдэлжэ, шэнгэншэг хоолойтой эрэ хүнэй монгол дуу таталхань соностобо. hонирхоодхиходомнай, нүхэднай клубта орохыемнай дурадхаба. Иимэ хүлеэгдээгүй ушарhаа боложо, Захааминай районой Дүтэлүүрэй хүдөөгэй клубай богоhо алхажа орохо баатай болоо hэмди. Теэд бишыхашье шаналаагүйбди.

Зунай аяма халуун үдэр эдэ залуушуул клуб соогоо суглараад, ажал хэнгүй hүүдэрлэжэ байгаа бэшэ юм. Ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлhэн габшагайшуулда зорюулагдаhан үдэшэдэ бэлдэжэ байгаа. Иимэ үдэшэнүүд Дүтэлүүртэ хиррхирэ болоод лэ үнгэргэгдэдэг. hаалишан Анна Дымбрыловна Будаева, механизатор Петр Дымпилович Данзанов, жолоошон Эрдэм Лыгденович Дармаев, үхэр адуулагша Дымбрыл Намсараевич Данзанов, хонишон Галина Бадмаевна Будаева гэгшэдэй хүндэлэлдэ зорюулагдаха үдэшэдэ уран hайханай нааданда хабаадагшад бэлдэжэ байба бшуу. Ажахын дээрэ нэрлэгдэhэн түрүүшүүл байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр социалис мүрысөөндэ илажа гараhан габьяатай.

Автоклубые даагша В. Б. Цынгеевэй хүтэлбэри доро концертын программа бэлдэгдэбэ. Хүгжэмэй hургуулиин багша Б. П. Шагдуров, совхозой хүдэлмэришэн Баир Бадархаев, 9-дэхи классай hурагша Эрдэм Гармаев, соёлой байшангай дэргэдэхи дуушад Гомбо Дышенов, Марина Цынгеева гэгшэд эдэбхитэйгээр концертдэ хабаадаха юм.

Бидэнэй конторhоо гараад ябахада, хоёр гитара, мандолина, баяан доро Гомбо Дышенов монгол аялга гүйсэдхэжэ байгаа.

В. НАЙДАНОВА.

УРАШУУЛАЙ САЛОН УРИНА

Манай хотын Цивилевой нэрэмжэтэ үйлсөөр оршодог салондо эрэшүүлэй болон эхэнэрнүүдэй зүүхэ бэhэлиг, дүрөө бэhэлигүүдые мүнгөөр хэдэг болонхой юм. Тиихэдээ бэhэлигүүдэй дүрөөбшэ дээдэ эзэдэйнь нэрэ, обогойнь эхин үзэгүүд hиилэгдэхэ, жэнхэни буряад шэнжэтэй угалзануудаар шэмэглэгдэхэ байна.

Байгша оной июниин 10-hаа мүнгэн дүрөө бэhэлигүүдые hэльбэн шэнэлхэ түсхай андалдаанай жаса бии болгодобо. Захил хэхэеэ ерэhэн хүн тэрэ жасын бүридэлдэ оруулагдаhан бэhэлиг сооhоо нэгыень шэлэхэ аргатай байна бшуу. Эзэнэйнь байгаанда уран гарта мастернууд дүрөө бэhэлиг дээрэ нэрэ, обогойнь түрүүшын үзэгүүдые захилшын хүсэл соо hиилээд үгэхэ гээшэ. Иимэ бэhэлигүүдые хүндэлдэг, инаг дуратай хүндөө бэлэг болгон барихада, али тухай таарамжатайб!

Захил хэхэеэ ерэhэн хүн өөрынгөө мүнгэн зүйл асарха эрхэтэй. Салон дотор алтаар ба мүнгөөр хэгдэhэн элдэб зүйлнүүд олоной үзэмжэдэ табигданхай байдаг. Тэдэнэй али нэгэ hайхашаагдаhан зүйлые hажаалгажа хүүлэхэдэшье болохо. Алтан, мүнгэн бэhэлигhээ гадна, элдэб түхэлэй hиихэ, мүнгэн гарнитурануудые мандэ захижа болохо. Гарнитурай бүридэлдэ бугаар, hиихэ, бэhэлиг, кулон ородог юм.

Уган шэнжэтэй, угалза шэмэглэлтэй зүүдхэлдэ дуратайшуулые манай уран гартанай салон урина.

А. БЕЗНОСОВ,
ювелирнэ салоной ахалагша мастер.

Футбол ХАБА

ЕХЭТЭН ХОЛО УРИДЛАА

СССР-эй футболистнуудай дундаhаа «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг командануд долоодохи, наймадахи уулзалгануудаа эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэбэ. Наадануудай дүн хаража үзэхэдэ, алиньшье командын стадион дээрэ шадамар бэрхээр наадаhан футболистнууд амжалта түйлажа гарахадаа, мүрысөөнэй таблицада түрүү hууринуудай нэгые эрхэ бэшэ эзэлээд лэ үлэнэ. Тэдэнэй нэгэн Ангарскын «Ангара» команда болоно. Эдэнэр үнгэргөөд ябаhан долоон уулзалгаhаа зургаандань шүүжэ, нэгэнтэйнь тэнсэжэ гарахадаа, очкогойнгоо талаар бусад командануд сооhоо холо үлүүлбэ. Эдэнэр hүүлэй хоёр наада Томскын, Красноярскын командануудтай гэртээ үнгэргэхэдөө, хоюуландань 1:0 тоотойгоор илажа гараа. Хүршэнэрнай байгша ондо үнэн бэеэ бэелжэ ороходоо, бусад командануудта хүсэгдэхэгүй эрмэлзэлтэйгээр, уулзалга бүхэнөө добтолхы шэнжэтэйгээр үнгэргэжэ ябана бшуу.

Мүрысөөнэй таблицада хоёрдохи hуури эзэлhэн Владивостогой «Луч» энэ удаа гэртээ наалахаа, Барнаулай «Динамо», Рубцовскын «Торпедо» командануудые 1:0, 2:1 тоотойгоор шүүгээд табяа. Байгша онhоо манай зонодо дахинаа бусажа ерэhэн Свердловскын «Уралмашай» футболистнууд нэгэл командада шүүгдэнхэй, зоно соогоо түрүү hуури булялдаха эрмэлзэлтэй анамана тулалдажа эхилэнхэй.

Үнгэрөөд байhан наадануудhаа түс бүридөө найман очкотой болоhон гурбан командын дундаhаа Благовещенскын «Амурай» футболистнууд hайн байдалтай. Эдэнэр өөрынгөө стадион дээрэ Новокузнецкын «Запсибовец», Новосибирскын «Чкаловец» командануудтай наадахадаа, хоюулайень 4:0 тоотойгоор «бүдэрүүлээд» орхиходоо, аяар зургаан hуури урагшаа дабшаба ха юм. Тиихэдэ Пермиин «Звезда» команда Красноярскын, Томскын футболистнуудтай гэртээ наадахадаа, хоёр уулзалгаяа 0:0 тоотойгоор түгэсхэжэ гараhан байна.

Команданууд	наадаа	шүүгээ	тэнсээ	алдаа	бүмбэгэ	очко
«Ангара» (Ангарск)	7	6	1	0	11—3	13
«Луч» (Владивосток)	6	4	2	0	13—3	10
«Уралмаш» (Свердловск)	7	3	3	1	8—4	9
«Динамо» (Барнаул)	7	3	3	1	5—3	9
«Амур» (Благовещенск)	7	3	2	2	12—4	8
«Иртыш» (Омск)	7	4	0	3	7—7	8
«Звезда» (Пермь)	8	3	2	3	8—10	8
«Уралец» (Нижний Тагил)	6	2	2	2	6—5	6
«Автомобилист» (Крас.)	7	1	4	2	5—5	6
«Торпедо» (Рубцовск)	7	3	0	4	12—13	6
«Локомотив» (У-Үдэ)	7	2	2	3	6—8	6
«Амур» (Комсомольск)	6	2	2	2	4—6	6
«Факел» (Тюмень)	7	2	2	3	5—8	6
«Запсибовец» (Н. Кузн.)	7	2	2	3	8—11	6
«Звезда» (Эрхүү)	8	2	2	4	7—10	6
«Манометр» (Томск)	7	2	1	4	6—11	5
«Чкаловец» (Новосиб).	7	0	2	5	2—12	2

ДУhАЛШЬЕ hАА, НЭМЭРИ

Үнгэрhэн май hарын hүүлшын арбан хоногой туршада республика доторнай сагай уларил нэгэ хүнгэршэ, нэгэ дулааржа байгаа. Арбан хоногой туршада дунда зэргээр 10—12 градус дулаан болоhон байба. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 1—2 градусаар үлүү дулаан байба. hүүлэй үдэрнүүдтэ термометр 28—33 градус харуулба. Мүн hарын дүүрэтэр хаа хаанагүй хүйтэн байжа, ургасын гараса удааруулаа. Илангаяа майн 26—28-най hүнии 2—4, хюруугай унахада, 4—7 градус хүрэтэр хүйтэрhэн байна.

Арбан хоногой тэн багаар хура бороо орожо, газарай шиир нойтондо нэмэри боложо үгөө. Энэ үе соо Түнхэнэй, Захааминай, Хяагтын, Яруунын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Хоринын, Кэжэнгын, Улаан-Үдын, Баргажанай, Сэлэнгын, Хурамхаанай районуудта 15—20, 1—5 миллиметрэй шииг нойтон ороhон байба. Буряад зоной хэлсэдэгэй ёhoop, «Бороогой уhан дуhалшье hаа, нэмэри» гэдэгтэл, хаана хура бороо ороhон байнаб, тэдэ нютагуудта ногоонон гараса дээшэлээ.

Үнгэрөөд байhан үе соо hулагүухэн hалхитай байжа, нютаг бүхэндэ секундын 15—20 метр хүсэтэйгээр hалхилаа. Тапалгарлагүй гэхээр hалхилhанай удаа Улаан-Үдын, Сэлэнгын, Хурамхаанай районуудай саошалан, бэлшээри хатажа захалhан байна. Мүнөө Түнхэнэй, Захааминай, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, мүн Бэшүүрэй районой зарим нютагуудай газаран хүрьhэн 21—25 миллиметр тухай шииг нойтотой байна.

Мүнөө ногооной үндэрынь 3—6 сантиметр боложо, хонид садатараа бэлшэжэ захалба.

Г. ЩЕПИНА,
гидрометобсерваториин агрометеоролог.

Хоёр шатаршад түрүүлнэ

Эрэшүүлэй дунда республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн наадан түгэсхэхы шатадаа дүтэлбэ. Мүнөөдөө арбан нэгэдэхи, арбан хоёрдохи уулзалганууд үнгэргэгдөөд байна.

Нааданда түрүүлжэ эхилhэн Африкан Андреев залуу шатаршад В. Умяров, В. Баенгуев гэгшэдые бэлэхэнээр диилэжэ, мүрысөөнэй таблицада түрүү hуури эзэлhэн зандаа. Үнинэй шатаршадай нэгэн Владимир Власов ехэ эдэбхитэйгээр наадажа ябана. Тэрэ энэ удаа Валерий Залкинд Виктор Назимов хоёрые «бүдэрүүлбэ».

Мүнөөдөө гурбадахи hуурида ябаhан Игорь Брылев мүн лэ В. Баенгуевые, А. Николаевые шүүhэн байба. Багшанарай институдай студент Михаил Леонов бараг hайнаар наадана. Тэрэ В. Давыдовые шүүтээд, Назимовтай наадаhан арбан хоёрдохи уулзалгаяа хойшолуулаа.

Хойшолуулагдаhан партинуудай наадагдахада, В. Власов М. Леонов, А. Николаев, В. Талханов гэгшэдые шүүhэн, В. Залкиндтай тэнсэhэн байна. Давыдовтай наадаhан Баенгуев hайн байдалтай болоhон аал, наадаха сагайнгаа дүүрэхэдэ, шүүгдэhэндэ тоологдобо.

Арбан хоёр наадан удаа А. Андреев М. Леонов хоёр 8.5 очкотой түрүүлжэ ябана. В. Власов 7,5 очкотой болонхой.

Л. ГАРМАЕВА.

ТЕЛЕВИДЕНИ

июниин 7-hоо 14 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 7
МЕЛИОРАТОРАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «Ровесник» гэжэ үхибүүдэй хатарай ансамблиин концерт. 10.45 — «Будильник». 11.15— «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.15 — «Элүүр энхэ байлга». 13.00 — «Үглөөнэй почто». Хүгжэмтэ программа. 13.30 — «Советскэ Союз соогуур». 13.45 — «Хүдөөгэй час». 14.45 — «Хүгжэмтэ киоск». 15.15 — И. С. Тургенев. «Нахлебник». М. Горькиин нэрэмжэтэ МХАТ-ай фильм-зүжэг. 17.00 — «Коммунистнууд» гэhэн циклhээ. «Маховай бригадын өөрсэ шэнжэ»—телевизионно баримтата фильм. 17.30 —«Италиин национальна hайндэртэ — Республикын сонсхогдоhон үдэртэ». Киногой программа. 18.10 — Мультфильм. 18.45 — Уласхоорондын hонин. 19.30 — 19.45— Забhарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — мелиораторай үдэр». КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй XXVI съездын делегат, СССР-эй Мелиорациин ба уhанай ажахын министр Н. Ф. Васильев дамжуулгада хабаадалсаха. 20.10 — «Танай бэшэгүүдээр» — хүгжэмтэ программа. 21.00—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 22.00—«Время». 22.35 «Футболой шэнжэлэл». 23.05 — «Алтан ното». 23.55—Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.00 — Мультфильмнүүдэй программа. 13.30 —Үхибүүдтэ уран hайханай фильм. 15.00 «Совет дуун» гэжэ фильм-концерт.

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — Киногой hонин. 16.50 — Фехтованяар СССР-эй чемпионат. 17.25 —«Хүн. Газар. Юртэмсэ». 18.10 —«Вариант «Омега» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм. (5-дахи сери). 19.20 — «Радуга» гэжэ арадай уран бүтээлэй телевизионно программануудай IV Уласхоорондын фестиваль (Афганистан). 20.00 — «9-дэхи студи». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Шэдитэ экран». 21.15 — «Киногой hонин». 22.00 —«Время». 22.35 — «Маленькие трагедии» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм (2-дохи ба 3-дахи серинүүд).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА.

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Тревога» — уран hайханай фильм. 11.20 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.20 — Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35— Ороной телестудиин баримтата фильмүүд. 16.15 — «Сагаан hүнинүүдэй толон соо» — хүгжэмтэ фильм. 16.25 — «Объектив». 16.55 — «Уран гартан»

Улаан-Үдэ. 17.25 — Шэнэ hонин. 17.40 — Спортын hонин.

Орбита. 17.55 — РСФСР-тэ болохо Черногориин соёлой үдэрнүүдтэ. Концерт. 18.30—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». Главмостпромстройн коллективэй дүй дүршэл тухай.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Зохёохы ажалтанай уран бэлиг». Л. Тапхаев (буряадаар).

Орбита. 19.45 — «Хүхюун нотохонууд». 20.00 — Арктика. Навигациин 365 үдэр. 20.20 — А. Скрябин. Соната-фантази. 20.35 — Ф. Шиллер —«Заговор Фиеско в Генуе» Советскэ Союзай Гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — Фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Хүүгэдтэ—фильм. «Хара далайн долгид». Олон серитэй уран hайханай телефильм (1 сери). 14.10 — «Футболой шэнжэлэл». 14.40 — «Аюултай харгын бэлшэрнүүд дээрэ» — баримтата фильм. 15.00 — СССР-эй арадай артистка Н. Курчапкина хатарха. Фильм-концерт. 15.40 — «Шэдитэ хонхохон»— мультфильм. 16.00 — «Горизонт». Ленинградhаа дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Мультфильмнүүд.

Орбита. 17.25 — «Телестадион».

Улаан-Үдэ. 17.55 — Сонсхолнууд. 18.05 — «Залуушуулай уран бэлиг». 18.35—«Машина жолоодоходо» — киноочерк.

Орбита. 10.00 — «Манай сэсэрлиг».

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Виктор Гурьяновичой поли» — киноочерк. 1-дэхи хэhэг.

Орбита. 20.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 21.00— «Амгалан нойрсогты, багашуул». «Хулганааханай дуун» — мультфильм. 21.15 — «Москвагай ехэ регата». Академическэ hэлюурдэлгэ. 22.00 — «Время». 22.35 — «Хүгшэрhэн борбилоонууд» — уран hайханай телефильм.

ВТОРНИК, 9

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Ф. Шиллер. «Заговор Фиеско в Генуе» — фильм-зүжэг. 12.40 — Шэнэ hонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Хүн газар дээрэ» — кинопрограмма. 16.20 — Алжирай артистнуудай концерт. 16.35 — «Дуратай шүлэгүүдни». 17.05 — «Хүбүүдүүд» — уран hайханай телефильм.

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Байгал» — программа (буряадаар). 18.45—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» Гусиноозёрскэ ГРЭС (4-дэхи дамжуулга).

Орбита. 19.30 — «Эрдэм наукын ажабайдал». Академик В. Л. Комаров. 20.10—«Сухановадахи зун» — кино-зураглал. 20.25 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэйдэ». 20.55 — «Хүлеэнэб, этигэнэб»—уран hайханай телефильм (1 сери). 22.00 — «Время». 22.35—«Баримтата экран». 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 24.00 — СССР-тэ Монгол Арадай Республикын соёлой үдэрнүүдые нээлгэдэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Хара далайн долгид» — олон серитэй уран hайханай телефильм. (II сери). 14.05—«Хүгжэмэй абонемент». 15.05 — — «Минии hайхан Саша...» Александр Одоевскодо зорюулагдана. 16.00 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг. Африка». 16.30 — «Уран зурааша-дай хөөрөөнүүд». РСФСР-эй арадай уран зурааша О. Комов.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Дэлхэй минии альган дээрэ». 17.30 — «Сибирь» гэжэ шаржуулгын фабрика» — киноочерк. 17.40 — Түрүү дүй дүршэл тухай кино-мэдээсэл.

Орбита. 18.15 — «Залуушуулай адресууд». 19.15 — «Шэнгэhэн онгосонуудай баялиг» — мультфильм.

Улаан-Үдэ. 19.30 — Сонсхолнууд. 19.40 — Фильм-концерт.

Орбита. 20.00 — Дэлхэйн ба Европын чемпионуудтай уулзалга. Хоккейгээр СССР-эй суглуулагдамал команда Останкинай үбэлэй саад соо. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». «Буратиногой хэтэрмэ наадан». 21.15 — «Уласхоорондын hонин». 22.00 — «Время». 22.35 — «Белинский» — уран hайханай фильм.

СРЕДА, 10.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Ута шэхэтэ», «Сагаан ботогон» — мультфильмнүүд. 10.40 — «Хүлеэнэб, этигэнэб» — уран hайханай телефильм (1 сери). 11.55 — «Аялга ба үнгэнүүд» — фильм-концерт. 12.20 — Шэнэ hонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Шинии ажал—шинии амжалтанууд» — кинопрограмма. 16.20 — В. Г. Белинский. Тэрэ үеын хүнүүдэй бэшэгүүд ба hанамжанууд соо. Түрэhөөр 170 жэлэйнь ойдо. 17.05—«Тундра тухай хөөрөөн» — баримтата фильм. 17.35 — «Харюусагты, горнистнар!.

Улаан-Үдэ. 18.05 — «Саян» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 18.35 — «Байгал» программа.

Орбита. 19.20 — «Нямняа сэсэг — зузаан хасар» — мультфильм. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Ажабайдалай замда гаргаха үнэмшэлгэ». 20.35 — «Красная гвоздика» — гэжэ дуунай ансамблиин дамжуулга. (Тамбовско область). 20.55 —«Хүлеэнэб, этигэнэб»—уран hайханай телефильм (II сери). 22.00 — «Время». 22.35 — «Энеэдэ зугаа' тойроод» — Останкинодахи концертнэ студиhаа дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Хара далайн долгид» — олон серитэй уран hайханай телефильм (II сери). 14.05 — Регби. СССР-эй чемпионат. «Слава» (Москва) — «Локомотив» (Тбилиси). 14.50 — «Хатар — минии ажабайдал» — фильм-концерт. 15.20 — А. С. Пушкин «Салтан хаан тухай үльгэр». 16.05 — «Танай захилаар эмхидхэгдэhэн уулзалга». Таджигай ССР-эй Нурек хотын ажалшадай асуудалнуудта харюунууд. Дамжуулгые политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетов хүтэлбэрилхэ.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Почитай-ка». 17.35 — Мультфильм.

Орбита. — 18.05 — Индиин артистнуудай концерт. 18.50 — «Спортын класс».

Улаан-Үдэ. 19.20 — Сонсхолнууд. 19.30 —«Таанад, агитаторнууд болон политинформаторнуудта». 19.50 — Киноочерк.

Орбита. 20.00 — «Халхын-Гол» — баримтата фильм. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». «Гав» гэжэ нэрэтэй миисгэйхэн» — мультфильм. 21.15 — Морин спортоор СССР-эй чемпионат. 22.00 — «Время». 22.35 — «Если я полюблю»... — уран hайханай фильм. 22.50 — Уласхоорондын конкурснуудай лауреат Н. Гаврилова наадаха. 24.00— Футболоор СССР-эй чемпионат. «Торпедо» (М)—«Зенит».

ЧЕТВЕРГ, 11

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Баранкин, хүн болыш» — мультфильм. 10.25 — «Хүлеэнэб, этигэнэб» — уран hайханай телефильм (II сери). 11.30 —«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.30— Шэнэ hонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15— Шэнэ hонин. 15.35 —«Социалис оронуудай баримтата фильмүүд». 16.30 —«Шатарай hургуули». 17.00 — «Хүбүүдүүд» —уран hайханай фильм. (II сери).

Улаан-Үдэ. 18.05 — Дүрэ булялдалгын барилдаагаар Советскэ Союзай түрүү hууриин түлөө мүрысөөн. 19.50 «Байгал» — программа.

Орбита. 20.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.35 — «Учитель пения» — уран hайханай фильм. 22.00 — «Время». 22,35 —СССР-эй арадай артистка Е. Нестеренкын концерт. 23.40 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Динамо» (М). Забhартань морин спортоор СССР-эй чемпионадhаа репортаж.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —«Хара далайн долгид» — олон серитэй уран hайханай фильм (4 сери). 14.00 — «Илагшад» — Фронтдо нүхэсэгшэдэй уулзалга. 15.30 — «Циркын аренэ дээрэ». 16.15 —«Москва ба москвагайхид». 16.45 — «Арадай аялганууд».

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 17.15 —Баримтата фильмүүд.

Орбита. 18.05 —«Орлёнок» —телестудиин концертнэ зал соо. 18.50 —Морин спортоор СССР-эй чемпионат. 19.20— «Олон түмэнэй ленинскэ университет». Дэлхэйн эрдэмтэд ядерна дайнай аюулые зайсуулхын түлөө тэмсэнэ. 19.50 — «Найдамтай нүхэрни, hайн даа» —мультфильм.

Орбита. 20.00 —«Хүдөөгэй час». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». «Удава гэжэ хүгшэн» — гэжэ мультфильм. 21.15 —«Хүгжэмэй магазин» —фильм-концерт. 22.00 —«Время». 22.35 — «Дайнай ута замаар» —олон серитэй уран hайханай телефильм. (I сери).

ПЯТНИЦА, 12

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Белинский» —уран hайханай фильм. 11.50 — Монгол Арадай Республикын Гүрэнэй дуу ба хатарай ансамблиин концерт. 12.20 —Шэнэ hонин. 15.10— Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 —Хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ. 16.10 —«Ород хэлэн». 16.40 —«Гагнуурчин хүдэлмэриин эхин дээрэ» — эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм.

Улаан-Үдэ. 17.10 —«Саян» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 17.30 —«Байгал» — программа.

Орбита. 18.10 —И. Минутко. «Я, ты и другие» —телезүжэг. 19.25 —«Доргон» — мультфильм. 19.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Үнэн сэхэ хөөрэлдөөн». 20.30 —«Трактористы» —кинокомеди. 22.00 —«Время». 22.35 — Останкинодахи концертнэ студиин зал сооhоо Социалис Ажалай Герой, СССР-эй арадай артистка Е. В. Образцовагай концерт дамжуулагдаха. hүүлдэнь — 00.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 —«Хара далайн долгид» — олон серитэй уран hайханай телефильм (5 сери). 14.15 — «Мексикын мүнөөдэр ба ерээдүй» — баримтата фильм. 15.05 — «Дуун-81». Кузбассай газар дээрэ. 16.30 — «Хүн ба хуули».

Улаан-Үдэ. 17.00 —«Энэ бүгэдэдэ юушьеб бии» — киноочерк.

Орбита. 17.10 — Филиппинын республикын национальна hайндэртэ —Бэеэ даанхай байдалай үдэртэ. 17.40 —«Москвагай комсомолой ажал хэрэгүүд».

Улаан-Үдэ. 18.10 —Баримтата фильмүүд. 19.10 —«И. Лученогой дуунууд» —фильм-концерт.

Орбита. 20.00 —«Киногоор аяншалагшадай клуб». 21.00— «Амгалан нойрсогты, багашуул». «Шэдитэ экран». 21.15 — «Хани харилсаан» —тележурнал. 21.45 —«На прекрасном голубом Дунае» —гэжэ И. Штраусай вальс. 22.00— «Время». 22.35 —«Дайнай ута замаар» — олон серитэй уран hайханай телефильм (2, 3 серинүүд)

СУББОТО, 13

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Үхибүүдтэ ангай зулзагад тухай».

Улаан-Үдэ. 10.35 —«Факел». 11.15 —«Бурятия-81» — (буряадаар). 11.55 —«Манай айлшад».

Орбита. 12.35 —«Спортлотогой» 24-дэхи тираж. 12.45 — «Радуга» — арадай уран бэлигэй телевизионно программануудай уласхоорондын IV фестиваль. «Венгр зурагууд». 13.15 —«Уран зохёол тухай хөөрэлдөөнүүд». 14.10 — Хүүгэдтэ «Лето Сахата»— уран hайханай фильм. 15.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 15.30 —Ан амитанай ажамидарал». 16.30 —«Ородой поли» «Бага дүү хүбүүн» —баримтата фильм. 17.30 — «Галлинска хүгжэмэй зурагууд». 18.05 — Политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскиин хөөрөөн. 18.35 — «Миисгэйн гэрхэн» —мультфильм. 19.05 —«Карибска меридианhаа репортаж» — баримтата фильм. 20.05 —СССР-эй арадай артистка Е. Мирошниченко дуулаха. 20.45—«Гибель 31 отдела» —уран hайханай телефильм. (1 сери). 22.00— «Время». 22.35 —«Гибель 31 отдела» — уран hайханай телефильм (II сери). 23.45 — «Алтан Орфей» гэhэн эстрадна дуунуудай 17-дохи уласхоорондын фестивалиин лауреадуудай концерт. 00.45— Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 10.35 —«Түрэлхид, таанадта!». 11.05 — Манай дуун зэдэлэ». ЦТ-эйн ба ВР-гэй хүүгэдэй Ехэ хоорой концерт. 11.45 —«Кукрыниксы»— баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 12.35 — «Хлеб детства моего» — уран hайханай фильм. 14.05 —«Саhан хаан хүүхэн» — мультфильм.

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — Залуу бүлэнүүдэй теле-клуб. 16.35 — М. Горький. «На дне» — Москвагай «Современник» театрай фильм-зүжэг. 19.30— «Хүгжэмтэ киоск». 20.00 — «Элүүр энхын булан» —эрдэм-дэлгэрүүлгын дамжуулга. 20.45 —Н. Мясковский. «3-дахи соната». 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуул» «Миша абга» — мультфильм. 21.15 —«Юрын шэди». Армениин ССР-эй арадай артист А. Акопянай хабаадалгатай фильм-концерт. 22.00 —«Время». 22.35 —П. И. Чайковский. «Иоланта» —фильм-концерт.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Барилга саг соонь ашаглалгада тушааха» — түрүү бэшэг. Мүнөөдэр — Мелиораторай үдэр. «Таряашанай нүхэр»— хөөрэлдөөн. «Холын хараатайгаар» — Н. Дегтяровой статья.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Хүдөө ажахые комплекснoор хүгжөөхэ хэрэгтэ». Соведүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ» — Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Сагановай статья. Редакцида ерэhэн бэшэгэй мүрөөр. «Алдар сууда умбаад...» — Л. Левченкын статья. Түрэл орондомнай.

Гурбадахи хуудаhанда. «Славестиновай лекци» — А. Шитовой туужаhаа хэhэг. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «hурагшадай зунай амаралта» — мэдээсэлнүүдэй суулбари. Искусствын hонин. ТВ-гэй долоон хоногой программа. Мэдээсэлнүүд, сонсхолнууд.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА. 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54 93, зам. редактора 2 68-08, зам. редактора—2-62-62. отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56 23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64 36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60 21 информации—2-34-05. перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2 65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-02420. Заказ № 131. Индекс 5901.